

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hatában hetente egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitótér 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Kedd, április 29.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Az aradi püspökválasztás kombinációi.

A képviselőház ülése.

Képviselőválasztás Franciaországban.

Nagygyűlés a vashid ügyében.

Költőzködés a városházán.

Fagy mindenfelé.

Interpelláció az aradi vashid miatt.

A májusi előléptetések.

Aradi repülőgép.

Kegyelmet kapott aradi katonarab.

Zilahai Gyula búcsúja.

Socialista népgyűlés Zimándujfalun.

Egy báró kalandjai.

Tárca: Leiró próza az öltözőkről. Irta: Faragó Rezső.

Regény-Csarnok: A fehér hattyú. Irta: Catulle Mendès.

Az aradi püspökválasztás kombinációi.

Arad, április 28.

Megindult már a harc Goldis József öröke: az aradi román püspökségért. Az urna előtt előreláthatóan két jelölt fog mérkőzni: Hamsea Agoston archimandrita, bodrogi zárdafenök és Mangra Vazul protoszincellus, nagyváradi püspöki vikárius, Pap Ignác János protoszincellus, a kinek személyét szintén bevonták a kombinációkba, nem pályázik a püspökségre.

A választás napja még nincsen megállapítva. A nagyváradi görög keleti román szentszék azt az óhaját fejezte ki, hogy

a püspökválasztás május 10-én tartassék meg. Az aradi szentszék csütörtökön tartandó ülésén fog e fölött határozni. Ezen az ülésen, a mint értesülünk, Pap Ignác, a konzistorium ideiglenes elnöke azt az előterjesztést fogja tenni, hogy várják be a hathetes gyászt, s csak annak elteltével tüzzék ki a választást; ez utóbbi előterjesztés szerint a püspökválasztó zsinat napja május 29-én lenne. Azonban, ha ellene határozna is a szentszék, ez még nem jelenti a határozott terminust, mert a szervezeti szabályok értelmében a választást a két szentszék meghallgatásával a nagyszabeni érsek-metropolita tüzi ki.

A győzelem érdekében rendkívül erős kortesharcot fejt ki Mangra pártja. Hogy milyen kétségbeesett eszközökhöz fordul, mutatja Mangra kolozsvári megbízottjának működése. A mint a kolozsvári Ujság írja, egy Aradról Kolozsvárra utazott egyén, kiállítólag gyógyszerész, a kolozsvári egyetem román ajku és fajgyűlöltre könnyen hajló ifjainak körében agitál s közel kétszáz ifjút nyert meg arra, hogy Mangra érdekében Aradra utazzanak s mindig készek legyenek kandiánsuk érdekében valamelyes botrány inscenizálására. Ez a dolog jellemző arra, hogy mennyire javult meg és vált magyarbaráttá Mangra. Ugyanazokat a jeleneteket akarja megismételteni a püspökválasztás hátterül, mint a minőknek épp Kolozsvárott, a memorandum idejében ő a központja volt. Ez

a dolog különben egy csöppet se lepte meg az aradi románok higgadtabb elemeit, a kik tudnak Mangraék azon terveiről, hogy a választás idejére a vidékről nagy tömeg parasztságot akarnak idecsodítani, s azzal a Hamsea-párti választókat terrorizálni.

A püspökválasztásnál a szavazás titkosan történik, s így az esélyekre biztos számítás nem lehet vetni. Mindazonáltal a választó zsinat tagjai legnagyobb részének állás- és pártfogalása már nyilvánvaló, így, ha nem is biztos, de mindenestre igen valószínű kombinációt lehet alkotni a választás eshetőségei felől.

Ez a kombináció, a mely Hamsea javára üt ki, de az ő szempontjából nem mondható egyáltalán optimisztikusnak, a következő:

A választó zsinatnak hatvan tagja (husz világi és negyven egyházi) van. Ezek közül a két jelölt nem szavaz; hármann pedig a biharmegyeiek közül kijelentették, hogy nem vesznek részt a püspök választáson. Számításba kerül tehát 55 választó.

Az egyházi tagok közül számíthat Hamsea 13, Mangrea 3 biztos szavazatra, kettő 2 szavazat.

A világi tagok közül van Hamseának 16, Mangrának 15 biztos szavazatra kilátása, kettő 6 szavazat.

A kettőt egybevetve, a helyzetnek ez a képe ma. Számíthat

TÁRCA

Leiró próza az öltözőkről.*

Irta: Faragó Rezső.

I. A fejezetek, amelyek elmaradnak.

- Már az ó-korban is voltak öltözők.
- Az öltözők az Amphiteatromokban.
- Az öltözők története a — XI. XVII. században.
- A modern öltöző első formái.
- Az öltöző művelődéstörténeti jelentősége.
- Híres öltözők a középkorban.
- Híres öltözők a jelenkorban.

II. A fejezetek, amelyek mepiródnak.

a) Téves hiedelmek az öltözőkről.

Az ei nem kobozott pikáns írások révén sok téves hit van a laikus publikum körében elterjedve az öltözőkről. Sokan az öltözőt kedves, aranyos kalitkának hiszik, amelyben édeszavú csalogányok, pacsirták és vadgalambok dalolnak, csicseregnek és bugnak, úgy, hogy földöntúli boldogság azt hallani. Mások azt hiszik, hogy előcsarnoka a szerelem előünnepének, vagy pedig izlelítője az olyan szerelmi lakomáknak, a minőkkel a mohamedán ember a tulvilági üdvössége, a hurik zsurjain, össze

van kötve. Vannak viszont, akik Terefere istenasszony legszebb oltárának hiszik az öltözőt, a hol a legízesebb pletykákkal mutatnak be áldozatot. Sokan pedig Noé ujkori bárkájának hiszik, amelyben összegyűlnek: a kritikus, a habitué, a színésznő mama, az öltöztető, a balek, az önzetlen műpártoló, a primadonna és egyéb szelid emlősök.

Mindezek igen kedves szülőttei a képzeletnek, de a valósággal erős inkompatibilitásban állanak. Az öltözők igazi képe az, a melyet egy kis gyöngéd illúzió-rombolással kapcsolatosan, a jelen leiró próza szerzője nyújt.

b) A himneműek öltözői.

A publikumnak sohasincs része oly megkapó jelenetekben, a mikor a Szegény ifjú, a kinek történetét könyezve hallgatják végig, az öltözőjébe visszatérve, azt süviti a borbélynak:

— Vazul, azt az akusztikáját a maga lelki üdvösségének, már megint rossz parókat adott Majd leröpül a fejéről...

Es Vazul hiába tiltakozik az ellen, hogy ő nem Vazul; az egész családjában nincs Vazul; ő a kereszttségben Fülöp, a bérmaságban pedig az Ev. János nevet kapta. A művész urnak valamikor volt egy Vazul nevű fodorítója és bizony ő sokkal jobban el van foglalva a művészi gondjaival, semhogy új névhez szokják hozzá. Azóta minden fodrásza Vazul. Az öltöztetője is Vazul. Sőt a rendezőt is Vazulnak szokta nevezni.

Hasonló jelenetek szoktak Hamlet apjának Szelleme és a színházi szabó között lezajlani. A Szelleme, a tulvilági hangot mell zve, így kiált: — Mondom, ez a lovagbluz nem megy rám! Valami Sanyaró Vendelnek csinálták. Nincs másik? Hisz ebbe egy harmadrésze se szorul bele a hasamnak.

Amire a szabó, aki a világ legtürelmesebb embere úgy segít, hogy hátul fölvágja a színészet nyomorgó viszonyaihoz szokott lovagbluzt. Ezzel a szellem hátán nagy folytogossági hiány keletkezik, de azt jótékonyan elföldi a fehér szellemköpeny.

Legőbnyire ilyen veszekedéssel telik a himneműek öltözőjében a felvonás-köz. Azután még azzal, hogy Coupeau, a Pálinka hőse a tükör előtt egy fél órát tanulmányozza az arcát. Tudniillik azokat az arcokat, a melyeket a deliriumos jelenetben fog érvényesíteni. Közben megkérdezi valamelyik öltöző-testvértől:

— Mit gondolsz, Aki, jó lesz ez a pofa? Vagy talán ez a pofa?

Olyankor a művészettel nem összefüggő dolgok is sorra kerülnek. Ilyenkor esik meg, hogy az az ur, aki a kaméliás hölgy estélyén olyan bámulatos hidegvérrel veszt el tizezer frankot, három hatost kér kölcsön a legnagyobb becsületszávára az ügyelőtől. Es ilyenkor szokta a jellemhős a havi költségeloirányzatát csinálni.

— Marad, a kiadások levonása után: egy forint tizenkét krajcár. Törüljünk a kiadásokból... Általában, azt lehetne mondani, hogy az öltözőkben kiszorul a kedély a művészek lelkéből. A legőbnyire vagy el van foglalva a követ-

* Mutatvány a „Vidéki színészvilág írásban és képen” című május 1-én megjelenő munkából, amely Zilahai Gyula társulatát mutatja be.

Hamsea 29
Mangra 18

biztos szavazatra ;

ketes 8

szavazat. Ezen kombináció szerint Hamsea többsége — 55 szavazat közül 29 — biztosra vehető.

A mint mondtuk, ez a kombináció lehet egy-két szavazatra téves. Azonban igen valószínű, hogy a bizonytalan szavazatok közül legalább kettő Hamsea pártjára áll, s így, ha még a Hamseának számított szavazatok közül egy-kettő Mangráé lenne, még akkor is nagyon valószínű Hamsea győzelme.

Ezt a kombinációt erősíti a legutóbbi püspökválasztás eredménye is. Akkor kapott Goldis 30, Hamsea 24 szavazatot ; négy szavazólap üresen adatott be. Hamseának az akkori 24 szavazat közül sikerült tizennyolcat föltétlenül megtartani. A szabadelvű párthoz tartozó zsinati tagok akkor valamennyien Goldis József pártján voltak, most ugyanezek mind Hamseát támogatják ; ezekkel együtt van 29, vagy legalább 28 biztos szavazata. A biharmegyei szavazatok nagyobb része, a kik Mangrának vikáriussá választását meglebtezték, ma is Mangra ellen van, és a Hamsea eshetőségeit javítja.

A számok tehát Hamsea győzelmét jövendőlik. Azon esetre, ha Mangrát választaná meg a többség, ezt érdekes esemény fogja követni. Az aradmegyei országgyűlési képviselő, a mint értesülünk, megállapodtak abban, hogy amennyiben Mangra választatnék meg, megkeresik a kormányt, hogy Mangra megválasztását ne erősítse meg. △

A főrendiház — a mint fővárosi tudósítónk táviratozza — ma Csáky Albin gróf elnöklése alatt rövid ülést tartott, melyen az elnök meleg szavakban parentálta el Horánszky Nándor volt kereskedelmi minisztert és Pálffy András gróf volt testőrkapitányt.

kezd jelenéseivel vagy az elmúltakon bosszankodik :

— Az az állat — megint nem lépett be a végsőre! Egy fél óráig kellett várni rá, a míg betotyogott! Jaj, — az ilyen barmok rontják el az ember legszebb sikerét!

Csak a fiatalokban van meg a jókedv az öltözők levegőjében — egy ideig. Egy ilyen öltözőben megcsinálják a színészi ereklumozumot. Ott van fölakasztva : Svengali rendjele, Geyer Jeremiás arca, a vörös felső, a melynek a Rocambolban olyan nagy szerepe van, ott láthatók egy csoportban a kar szépeinek lábikrái (a vattaművészet remekei) és egyebek. A muzeumok öre a legfiatalabb szerelmes.

Van olyan eset, a mikor az öltözőkben a hitelezők tartják nemzetközi vándorgyűléseiket. A mikor az énekes komikus bucsufölléptét tartja, s az első fölvonás után az ünnepteléstől bódultán, babérral, ajándékokkal és egy titokzatos pecsétes levéllel tér vissza az öltözőjébe, ott várják sorban a számiás emberek. Rögtönzött végrehajtást akarnak rendezni a bucsuföllépés jövedelmére. A komikus pedig a követelő hangokat tudórgli.

— Mindenkinem nem jut, kihagyni senkit se akarok. Tehát senki se kap. Különbben is, mindjárt jön a jelenésem. Pá, drágák!

c) A nőneműek öltözői.

Ez az a szentély, a hova idegéneknek szigorúan tilos a bemenet és a hoi mégis a legtöbb az idegen. Azaz hogy: ki voltaképen az idegen? A színügyér nem idegen. A kritikus

Azután vita nélkül elfogadták a június hó.g terjedő indennitástról szóló javaslatot és végül a delegáció tagjait választották meg.

Rendes tagok lettek: *Nikolics Fedor* báró, *Pallavicini Ede* gróf, *Rudnyánszky József* báró, *Samassa János* egri érsek, *Szapáry Gyula* gróf, *Széchenyi Imre* gróf, *Széchenyi Manó* gróf, *Wodianer Albert* báró és *Zichy Agost* gróf; pöttagok: *Fircsák Gyula* püspök, *Eszterházy Mihály* gróf, *Laszkary Gyula*, és *Keglevich Oszkár* gróf.

A jegyzőkönyv hitelesítésével az ülés véget ért.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 28.

Egész sereg tárgy volt ma napirenden, de azért a képviselő urak fáradhatatlanul beszéltek — az igazságügyhöz. Déli egy órakor még szünetlenül ez a vita folyt, holott még kvórumbizottságot kellett választani és a honvédelem is ki volt tűzve napirendre a mexikói javaslatl egyetemben.

Már most képzelhető, hogy az ülés iránt eddig nem nagy volt az érdeklődés.

Horánszky miniszter halála óta ma jelent meg először a Házban *Horánszky* Lajos, a volt miniszter fia, a kinek ezuttal is sokan fejezték ki részvétüket.

Részletes tudósításunk itt következik :

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Plósz Sándor, Fehérváry Géza báró, Wlassics Gyula, Darányi Ignác és Lukács László miniszterek.

Elnök bejelenti, hogy a kuria Dániel Tibor báró mandátumát *érvénytelennek* mondta ki.

Az igazságügyi költségvetés

A kir. törvényszékek és járásbírók tételnél fölszólal

Simonyi-Semadam Sándor: Kifogásolja, hogy fiatal emberek, rövid idejű jegyzői gyakorlat után bírák lesznek és „ő Felsége a király nevében” szolgáltatnak igazságot. Az albirákat csak az ítélő tanácsban kellene alkalmazni, és nem önálló hatáskört ruházni rájuk. Kívánja, hogy a végrehajtók is úgy, mint az ügyvédek, csak munkájuk befejezte után kapják díjaikat és költségeik megtérítését.

A költségvetést nem tartja bizalmi kérdésnek, és ha a többség részéről is azt tapasztalja, hogy nem bizalmi kérdés ez, akkor elfogadja, de addig nem

Haydía Imre panasolja, hogy Trencsénmegyében kevés a járásbírók száma, kéri tehát a minisztert állítson ott fel járásbírókat. (Helyeslés.) A költségvetést elfogadja.

Krasznay Ferenc: A jogállapot nálunk a a bányajog terén valóságos „kőfic” keverék. A bíróságok dinamikáját vizsgálja. A bíróságaink anyaga legtöbbször olyanokból kerül ki, akik csak a vizsgára tanulnak, így azután valóban jogász bírákat alig találunk, tudásbeli fogyatékos és felületesség uralkodik e téren. Kötelező szeminárium behozatalát sürgeti. Kívánatos volna a tanárok és tanítványok gyakori érintkezése, valamint az, hogy a jogászegyletek előadásokat tartsanak a vidéken is, miáltal a tudásban erősebbtől a gyöngébbek tanulhatnak. Helyteleníti azt, hogy bíróságaink bürokratikusán járnak el, és túlságosan ragaszkodnak a formákhoz. Az igazságszolgáltatás a szegény ember részére nagyon költséges. A bírák fizetése oly csekély, hogy abból meg nem élhetnek. Mindez és más ok arra készteti, hogy a költségvetést ne fogadja el. (Helyeslés a szélbalon.)

Darányi Ferenc a végrehajtási törvény hiányaival foglalkozik. Határozati javaslatot ad be az iránt, hogy a *tutorzat lefoglalható ne legyen*.

Nessi Pál a bíróság számára jobb javadalmazást kér. A lajstrom-rendszert helyteleníti. A járásbírók helyiségei, és berendezései teljesen helytelenek és nem felelnek meg a követelményeknek. Ezen az állapoton javítani kellene. Az ügyvédség színvonalát emelni kell, de szeretné hallani, mivel fogja a miniszter kárpótolni azon ügyvédek, akik leginkább a blanketta-munkából élnek. A bélyegilletéket a fél rovására kellene írni. A telekkönyvvezetők valóságos páriák, mert fizetésükből meg nem élhetnek, mégis óriási munkát kell végezniük. A költségvetést nem fogadja el.

Okolicsányi László felpanaszolja, hogy a bíróságok berendezése türehtelen, se fogas, se szék nincs és akárhányszor megtörténik, hogy az ügyvédnek vagy a félnek ellopják a kalapját, kabátját és botját. A makacssági ítélet káros kényszeríti tünteti fel, és panasolja, hogy különösen vidéken, ha csak félórával is később jelenik meg a fél, panaszát meg sem hallgatja a bíró.

A miniszter.

Plósz Sándor igazságügyminiszter először Simonyi-Semadam Sándor azon megjegyzésére válaszol, hogy nem helyes az, ha jegyzőből ne-

— Istenem, istenem, mennyi keserőséggel kell azt a kis dicsőséget kivívni . . .

Sokat zokognak az öltözőkben. Ha igaz a költői mondás, hogy a női könnyek gyémántokkal érnek fel, akkor boldogult Rhodes Cecil kincsészelete szatócsbolt ahhoz képest, a mennyi ilyen gyémántot a női öltözőkben lehetne bányászni.

Mindezek azonban természetesen az árnyoldalai az öltözőknek, a melyek azonban nyom követik a napfényt. A mikor a primadonna az ünneplésben, kimerülve, visszatér az öltözőjébe, a mámor mellett ott van fejében a gondolat, a mint a társnőire néz :

— Ni, hogy pukkadnak! . . .

A magán öltözőkben persze ilyenek nincsenek. De ép azért a művésznők nem is kedvelik az egyes öltözőket. Mert miben álljon a szegény színész öröme, ha még — veszekedni se lehet? . . .

d) Hangulatos befejezés.

Istennője a színész-intimiásnak és a kullissza-édessegeknek, bocsásd meg nekem ezt az igazmondást. Jobb lett volna, ha egy csapáson jártam volna a többi kullissza-krónikásokkal és csicsergő, pikantériákból parfümös történeteket mondtam volna az öltözőkről. Hanem az lesz úgy is ebben a könyvben elég. Valakinek kell számárnak is lenni. Hadd legyek az egyszer én ez a tapintatlan nagyfűlű . . .

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

vezik ki a törvényszéki bírakat. Ő a kérdéssel már régebben foglalkozott és e tekintetben intézkedni is fog. Az albirák számát csökkenteni kell, a járásbirákat meg szuperítani, így meg lesz oldva a kérdés. Az elnöki felügyeleti jogot nemcsak a törvényszéki elnök, hanem a táblai elnök is gyakorolja. A szegénységi jog, a perrendtartásban javíttatni fog. Az építkezéseket illetőleg kijelenti, hogy a megtakarításokról kimutatást nem adhat. Kijelenti, hogy a perrendtartásnál a praktikus szempontot tartotta szem előtt, mert teoretikusan megcsinálni semmit sem szabad. A kuriát addig hibásnak mondani nem lehet, míg teljesen meg nem győződünk intézkedéseiről.

Haydin Imre beszédére vonatkozólag azt jegyzi meg, hogy a járásbírók hatáskörének megállapítása előtt nem tartaná helyesnek járásbírók felállítását, hacsak azt valami különös ok okvetlenül szükségessé nem teszi.

Krasznay Ferenc szavaira reflektál és kijelenti, hogy az alsó bíróság tekintetében haladás észlelhető. Hibák vannak az alsó bíróságoknál, de ezeken a hibákon is fog segíteni — a mennyire lehet — az új perrendtartás. Ami a bányajogot illeti, arra vonatkozólag kijelenti, hogy a helyzet javítása céljából egy bizottság küldetett ki, mely működéséről már jelentést is tett a miniszteriumnak. A lajstromrendszert védelmezi, mert nagyrészt elejét veszi azon kifogásnak, mely felhozott, hogy t. i. a bíróság bürokratikus. Teljesen egyetért Krasznay azon szavaival, hogy a kisebb ügyek mindjárt elintéztessenek, míg bonyolultabb ügyeknél perfelvétel is alkalmaztassék.

Darányi határozati javaslatát helyesli, de még más hibák is vannak a végrehajtási törvényben, melyeket ő legrövidebb idő alatt javítani szándékozik; azért kéri most a határozati javaslat mellőzését.

A tömeggondnokság kérdését is megfontolás tárgyává fogja tenni. A telekkönyvvezetők sorsán javítani fog. Kéri a tétel elfogadását. (Helyeslés.)

Nessi Pál félreértett szavainak helyreigazítása céljából személyes kérdésber szol.

Darányi Ferenc határozati javaslatát visszavonja.

A ház a tételt megszavazza.

Elnök szünetet ad.

Szünet után az igazságügyi tárca költségvetését a részletekben is elfogadták. Plósz Sándor igazságügyi minisztert lelkesen megjelenezték.

Elnök jelenti, hogy a kvótabizottság tagjainak megválasztása alkalmilag napirendre fog tüzetni.

Neumann Armin előadó a Mexikóval kötendő kereskedelmi szerződést ajánlotta elfogadásra.

Rakovszky Istvánnak közjogi kifogásai vannak a javaslat ellen, mert Magyarország csak mint önálló állam köthet szerződést más állammal.

Szell Kálmán kijelenti, hogy a szerződés törvényesen köttetik, mert a jelen kivétel nem alterálja az ország önálló rendelkezését.

Visontai Soma Rakovszky fejtegetéseihez csatlakozik.

A vitát holnap folytatják.

TÁVIRATOK.

Sztrájk Kopenhágában.

Kopenhága, ápr. 28. Az együtt működő szocialdemokrata szakszervezeteknek ma éjjel tartott közgyűlése elhatározta a köz munkások és tengerészek sztrájkjának az összes dán kikötőkre való kiterjesztését, a mit már előbb bejelentettek, de azután ismét elhalasztották volt.

Francia lap Vilmos császárról.

Páris, ápr. 28. Vilmos császárnak tegnap Karlsruheban mondott beszédéhez a *Liberté* ezt írja: Nem először történt, hogy a császár békés érületének kifejezést adott. Bizonyos, hogy a világon fölmerült különböző válságok alkalmával nagy mértékben megmutatta, hogy

egyéniség. A császár békés érületének újabb manifesztációja azonban nyer értékben azzal, hogy oly beszédben történt, mely I. Vilmos császár fegyvertársa előtt az 1870. év eseményeit ünnepelte.

Képviselőválasztások Franciaországban.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 28.

Izgalmas napja volt vasárnap Franciaországnak. Ezen a napon kezdődtek meg az általános képviselő-választások, a melyek eredményétől a *Waldeck-Rousseau* kormány sorsa függ. Az ötszázkilencvenegy képviselői mandátumra körülbelül két ezer jelölt pályázott. Az ellenzéki jelölteket a végrehajtó-bizottságok piakatokon, a pártgyűléseken és meetingeken mint olyanokat ajánlották, akik méltók arra, hogy a „becsületes emberek köztársaságá"-nak parlamentjét megalkossák az „áruló” „zsidóbarát” „külföldi miniszterium” „zsoldos hadá"-val szemben. Fízett gazemberek, zsarnokok, tolvajok és uzsorások alkotják a többséget! — így panaszkodtak az egyesült ellenzékiek. Felkavarták újból a *Dr. eufus*-ügyet és előhozakodnak a *Waldeck-Rousseau* személyével, a ki szerintük illetéktelen nyomást akart gyakorolni az ismeretes per revíziója alkalmával. Széltében, hosszában terjesztették a *Mercier* tábornok megfutamisáról már közölt hírt és hozzáteszik, hogy a tábornok ur fejéhez röpített ködarab visszahull majd a *Waldeck-Rousseau* fejére.

A választások eredményéről a következő táviratokat vettük:

Páris, április 28.

Reggel 4 óráig 382 választás eredménye ismeretes. Megválasztottak 32 konzervatív, 31 nacionalista, 53 ellenzéki republikánus, 55 republikánus, 40 radikális republikánus, 30 radikális szocialista, 22 szocialista és *Guesde* párti jelöltet. 118 kerületben pótválasztás lesz. Konzervatívok nyertek és elvesztettek egy mandátumot, a nacionalisták nyertek 9 és elvesztettek 2 mandátumot, az ellenzéki republikánusok elvesztettek és nyertek 7 mandátumot, a republikánusok nyertek 3 és elvesztettek 4 mandátumot, a radikálisok nyertek 3 és elvesztettek 4 mandátumot, a radikális szocialisták nyertek és elvesztettek 4 mandátumot, a szocialisták nyertek 2 és elvesztettek 3 mandátumot.

A miniszterium által reggel 4 óra 30 perckor kiadott kimutatás 437 választás eredményét közli. Ezekből a *kormány*párt 171 mandátumot kapott. A pótválasztások révén még 78 mandátumra s így összesen 249 mandátumra számít a kormány. Az ellenzék 124 kerületben győzött. A pótválasztások közül valószínűleg 19 fog az ellenzék javára eldőlni. E szerint az ellenzéknek 143 mandátumra van kilátása. 45 választás kétséges.

Páris április 28.

Az eddig befejezett választások közül a nevezetesebbek: Páris egyik kerületében *Millerand* kereskedelmi miniszter 4935 szavazatot kapott, ellenfele *Pechin* nacionalista 4185 szavazatot. Gironde-megyében *Dupuy* miniszter fiát választották meg, republikánus programmal. *Deschanel*t, a kamara elnökét Nogent le Retronban választották meg. A megválasztottak között van: *Ribot* ellenzéki vezér *Méline*, *Bandin* miniszter, *Cavaignac*, *Cailloux* pénzügyminiszter, *Jaurés* szocialista, *Delcassé*

miniszter, *Lazies* szocialista. Algirban *Colin* köztársasági jelöltet (kormánypárti) választották meg 9583 szavazattal; *Drumont* eddigi képviselő 8682 szavazatot kapott. *Leygues* miniszter pótválasztás alá kerül.

Páris április 28.

Páris városában két kormánypárti és 16 ellenzéki képviselőt választottak. A pótválasztások közül 10 kerületben a kormánypártnak, 12-ben az ellenzéknek van kilátása győzelemre.

Nagygyűlés a vashid ügyében.

(A polgárság állásfoglalása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 28.

Impozáns nagygyűlés keretében nyilatkozott meg az aradi polgárság állásfoglalása az arad-ujaradi vashidösszekötötés ismeretes ügyében. Az *Aradvidéki Iparegyesület* összehívására közel háromszáz ember gyűlt össze a városháza nagytermében, közöttük a város vezető embere mellett ép azok, akiknek a hid ügy hivatalos teendői a reszortjukba tartozik.

Kristyóry János elnökölt a gyűlésen, a melynek előadója *Edvi-Illes* László, az Aradvidéki Iparegyesület igazgatója volt. A gyűlésen résztvevő közönség soraiban voltak: *Institútoris* Kálmán polgármester, *Varjassy* Lajos tanácsnok, *Beke* Károly pénzügyigazgató, *Tedeschi* Viktor az Aradi Kereskedők köre, *Berán* Antal az aradi ipartestület elnöke, *Marschall* Lajos dr. kereskedelmi és iparkamarai titkár, a törvényhatósági bizottság tagjai közül *Domonkos* Lajos, *Deutsch* Bernát, *Révész* Adolf, *Meresch* Gyula, *Magyary* Ferenc, *Wallfisch* Armin, *Blaskovits* Antal, *Kiss* Ferenc, *Domány* József, *Solyos* József, *Grossmann* Jakab dr., *Goldschmidt* Miksa, *Glück* Károly, *Éles* Ármin, továbbá számosan az aradi iparosok és kereskedők közül.

A gyűlést *Kristyóry* János nyitotta meg lelkes, szép beszéddel. Hangsúlyozta az építendő Maros-vashidak jelentőségét a város iparára, kereskedelmére és közgazdaságára, s azon reményét fejezi ki, hogy a polgárság önzertes, határozott föllépése meg fogja hozni a kívánt, oly régóta sürgött eredményt. Azután *Kristyóry* János fejti ki a megjelenteknek, hogy az Aradvidéki Iparegyesület meghívására oly szép számban gyűltek össze. A jegyzőkönyv vezetésével *Reinhart* Gyulát és *Faragó* Rezsőt bizza meg, és fölkeri *Edvi-Illes* Lászlót, hogy a nagygyűlés célját ismertesse.

Az előadó.

Edvi-Illes László ezután hosszabb, lelkesedéstől áthatott beszédben fejtegette a hidépítés nagy fontosságát Aradra nézve.

— Városunk mondta, ugy földrajzi fekvésénél, mint bizonyos fejlettségre jutott iparánál fogva, de városias intézményeinél fogva is egy nagy vidék központja kellene hogy legyen. Am nézzünk a térképre s vakok volnánk, ha azonnal nem látnánk, mi az oka annak, hogy a valóságban nem így van, hogy bejövő forgalmunk nincs és csakis egymásra vagyunk utalva. Ha Arad mint központ körül körben meghuzzuk azt a zónát, mely a reánk támaszkodó, velünk csereviszonyba lépni alkalmas vidéket öleli fel, látjuk, hogy ezt a zónát közepén átmettzi a Maros folyó s csak a kör északi fele a miénk, délfelé nem terjeszkedhetünk, mert nincs összeköttetésünk. Az északi rész felénk gravitál, de nem tehet elég számot a város forgalmában, mert Arad megye keleti nagyobb felét, a hegyek közt elszórva épült falvakat, szegény nép lakja. A déli rész pedig nem jöhet hozzánk a rossz közlekedés miatt, sem, holott épen az itt, a tőlünk elválasztott bánáti részen tehető, sőt gazdag nagy községek terülnek el, melyek csak azért nem járulhatnak jelentékenyebb Arad iparának és kereskedelmének emeléséhez, mert a

A Nemzetközi baleset elleni biztosító társaság balesetből eredő halál és teljes rokkantság esetére 3000 koronát, illetőleg a rokkantság mértékének megfelelő összeget biztosít az Aradi Közlöny előfizetőinek.

jelenleg fennálló összeköttetésük kezdetleges, fonák és arra kényszeríti őket, hogy más irányban keressenek kapcsolatokat.

Majd ismertetőn a hid-kérdés történeti előzményeit, tárgyalja az 1871-iki hidépítőtársaság mozgalmát az 1888-iki eseményeket s az 1891-iki helyszíni vegyes bizottsági tárgyalások eredményeit s arra jut, hogy Arad iparának és forgalmának életérdeke az, hogy hidat kapjunk, melyen át egyenesen közlekedhessünk Uj-Arad felé.

E kérdés gyakorlati oldalára tér át ezután a szónok. Kifejti, hogy a kérdés csak úgy oldható meg, ha Aradváros megszerzi az államtól a révjogot és a hidvámzés jogát s aztán épít hidat a várbeli katonaságnak és egy másikat Uj-Arad irányában a forgalomnak. Ezek a javadalmak az államnak ma ugyiszólván semmit se érnek: a fahidnak meg a szárazhidaknak fenntartása nemcsak felemésztí a rév bérösszegét s a hidvám bevételt, de még rá is fizet a kincstár.

Határozati javaslat.

Maga a hidépítés, a töltések emelése pénzbe kerül az igaz. 1891-ben 726 ezer forinttal voltak ezek a munkák előirányozva. De hát a hidvámokból szépen törleszhető ez a költség és a mai kedvező pénzviszonyok között huszonnégy óra alatt nyélbe lehet ütni a vállalkozás anyagi részét, ha a város kezébe veszi a dolgot s az előzetes kérdéseket a kormányval tisztába hozza. Beszéde végén a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

„Az aradvidéki iparegyesület által a helybeli többi rokonegyesület együttesen 1902. évi április 27-én megtartott nyilvános nagygyűlés kimondja, hogy a Maroson át Arad és a temesmegyei részek között egyenes és közvetlen hidösszeköttetésnek létesítését a város ipara, kereskedelme és forgalma érdekében elsőrendű fontossággal bíró és elodázhatlan feladatnak tekinti és a hidnak jelenlegi helyén való fenntartását ezen érdekekre károsnak és veszélyesnek tartja.

Ennek tolytán

1. beadványt intéz Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsághoz, kérve, hogy ellentétben a kiküldött albizottság javaslatával, határozza el, miszerint a szükségessé vált hidépítés céljára megvásárolt állami telkeknek a város tulajdonába leendő megszerzése mellett az 1901. évi április hó 22-én a m. kir. kereskedelemügyi és pénzügyminiszterek, a cs. és kir. közös hadügyminiszter, valamint Aradváros, Aradmegye, Temesmegye, Uj-Arad és Zsigmondháza községek kiküldötteinek részvételével megtartott vegyes bizottsági helyszíni tárgyalás eredményeinek alapul vételével maga Arad sz. kir. város eszközölje és nevezetesen a várbeli laktanyákkal való összeköttetés céljából az Eötvös-utca folytatásában egy kisebb hidat emelven, a közforgalom számára a már megállapítva tervek szerint Uj-Arad község főutcájának irányában építtesse ki a közúti vashidat s e cél az újabb vegyes bizottsági tárgyalás megindítása iránt haladéktalanul intézkedjék; 2. ugyanez érdekből a nagygyűlés a polgárság minden rétegének bevonásával nagy küldöttséget meneszt a m. kir. miniszterelnök, a kereskedelemügyi és pénzügyminiszter urakhoz, a város és közönség érdekeinek támogatását és előmozdítását és a hid összeköttetéssel kapcsolatos kérdéseknek a várba vezető jelenlegi hid rozoga állapotára való tekintettel minél gyorsabb s a városra minél előnyösebb megoldását kérendő; 3. megkeresi Arad sz. kir. város és az aradmegyei kerületek országgyűlési képviselőit, hogy a polgárság ez irányú törekvéseit támogatni sziveskedjenek.

Jelen határozatok fogantatásával egy végrehajtó-bizottság b. zatik meg.

A javaslatához elsőnek Domány József szólalt föl. Mint az 1871. évi hidépítési társaság tagja, fölvilágosítást megjegyzí, hogy akkor nem azért akartak új hidat építeni, mintha a régi nagyon rozoga lett volna. Az ok az volt, hogy az új hidat a mostani révátkelés helyére akarták építtetni, hogy ez által egy egész vá-

rosrésznek a fejlődését biztosítsák. Tapasztalatból tudjuk, hogy a városok legjobban azon a részen fejlődnek, ahol vasúti állomás, vasútvonal, vagy hidak vannak. Így azért, hogy a fahid a mostani helyére jutott, a Sarkad városrész, amely valaha cittyje volt Aradnak, egészen elmaradt a fejlődéstől.

Deutsch Bernát pártolja, hogy az új hiddal közvetlen összeköttetés történjék Uj-Araddal. Igaz, hogy ezzel új töltést kell építenünk, s ez pénzbe kerül. (Egy hang: Nagy pénzbe!) de azt megnyerik telekben; ahol hidak vannak, ott házak épülnek, s az a hely tiszta, egészséges tér, ahol a teleknek nagy értéke lesz. A kormány ott drága pénzen vette meg az Atzél Péter-szállást, azért tette, mert tudta, hogy az Uj Araddal való közvetlen összeköttetéssel az meg fog növekedni értékében. Vannak, a kik azt mondják: a hid kiépítése után sokan átfognak költözni Uj-Aradra; ez nem tesz semmit. Sokkal több hasznot fog a városnak hozni, hogy bánáti kocsi, a melyek most a hid előtt megállanak, át is fognak jönni Aradra, s itt a forgalmat szaporítani.

Domonkos Lajos köszönetét fejezi ki az előzőknek, az előadónak s mindazon tényezőknél, akik e mozgalmat a tizenkettedik órában megindították. Ugyan részletekbe, hogy hol épüljön a hid, nem megy bele, ezt döntsék el majd a szakértők. De más a fődolog. Szeretjük Aradot mintavárosnak emlegetni. Létesítettünk dolgokat, a melyek nagy közterhekkel jártak. Hamar megvannak, jól van; de produktív dolgokat nem teremtettek. A hid pedig oly kiszámíthatatlan előnyökkel jár Arad városára, hogy azzal szemben nem lesz baj, ha a pótdadó 1—2—3 százalékkal megnövekedik. Ami azt illeti, hogy sokan át fognak menni Uj-Aradra lakni, akiket az olcsó megélhetés vezérel, azok most is elmehetnének Ujmikálakára, az egész közel esik a városhoz. A javaslatot még azzal egészítené ki, hogy a nagygyűlés menesszen küldöttséget Urbán Iván főispánhoz, aki eddigi működésével kimutatta, hogy minden közügynek igaz barátja és kérje föl az ügy támogatására. (Helyeslés.)

Barabás.

Barabás Béla dr. elismerését fejezi ki a mozgalom megindítása iránt, majd az albizottság eljárását vette védelmébe, a melylyel az a napirendre térést javasolta. Olvasni kell a sorok között. A polgármester székfoglalójában azt hangoztatta, hogy minden felesleges kiadástól óvni kell a várost. Ha ő az albizottságban is ilyen véleménynek adott kifejezést, akkor az vezette: ha a hid fölépítése elkerülhetetlenül szükséges, akkor az összpolgárságnak kell pressziót gyakorolni a törvényhatóságra, hogy se költséget, se fáradságot, se egyebet nem kímélve, mindent elkövessen, hogy ez a hid létesüljön. A határozati javaslatról szólva, helyesnek tartja, ha első sorban a törvényhatósághoz fordulnak, biztosra veszi, hogy az elfogadja az értekezlet határozatait. A küldöttségben, a mely a miniszterek elé megy, ne csupán a törvényhatóság tagjai legyenek, hanem a város egyéb polgárai is, a kik ahhoz csatlakoznak. Hadd lássa a kormány, hogy itt nem egyszerű hivatalos eljárásról van szó: „Étünk-ittünk, jöttünk-láttunk, semmit sem csináltunk”, hanem a polgárság komoly akaratáról. Majd visszatér a hid ügy egy néhány aktájára. Tisza Kálmán, mint pénzügyminiszter leiratot intézett a városhoz, a melyben azt mondja, hajlandó vagyok Arad és Ujarad között vas-hidösszeköttetést létesíteni, ha a befektetendő tőke és a várható hidvámjövedelmet egybevetve, ez nagyobb hátrányok nélkül megcsinálható. Ez tizenhárom esztendő előtt íródott. Ma pedig, úgy látjuk, a fahid fenntartása jár hátrányokkal az államra. Lukács László pénzügyminiszter 1897. május 28-án leiratot intézett a városhoz, ez volt az utolsó miniszteri intézkedés a vashid ügyében. Ebben a leiratban három szempontból nem engedte meg, hogy a vashid ügyében a tárgyalások újra fölvetessenek. Először, mert a tokaj-rakamazi hid építése és egyéb utépítések az e célra fordítható költségvetési összeget az 1899. év végéig lekötötték. Ez az ok elesett, azóta már három év mult el, de az aradi vashid-ügye azóta nem jött sorra. Másodszor azt mondta a pénzügyminiszter, hogy megkereste a kereskedelmi miniszteriumot, amelynek szakértői azt a véle-

ményt adták, hogy az előirányozott összeg nem elégséges a vashidak fölépítésére. Ez se állhat ma. Ma, amikor akkora a munkátlanlás, a munka olcsóbb lett, a vasára is leszállott, úgy, hogy még annyi se kell, mint amennyit terveztek. Harmadszor, mondja a miniszter, a mostan fennálló kincstári hid és a fahidak, ha kijavíttatnak, hosszabb ideig használhatók. Azóta öt év telt el. Hosszabb idő alatt nem szokunk évszázadokat érteni. A főkapitány a tanácshoz most tett előterjesztése mutatja, hogy a miniszter harmadik álláspontja is elesett. Ehhez vegyült hozzá, hogy a kincstár tetemes összeget fizet rá a rozoga hid fenntartására. Most a maga személyéről kíván még egy szót ejteni a határozati javaslatban csak aradi és aradmegyei képviselőkről van szó. Ő se aradi, se aradmegyei képviselő, de Aradnak szülötte és egy polgára, s amellett egy kis képviselő is. (Derültseg.) Ő lelke minden igyekezetével felajánlja szolgálatait ennek az ügynek és kijelenti, hogy május 3-án interpellációt fog tenni a pénzügyminiszterhez, amelyben a zental katasztrófa (Közbeiktálás: katasztrófa!) nos, szerencsés katasztrófa kapcsán, utalva Sarlot főkapitány előterjesztésére, megkérdezi a pénzügyminisztert, hogy mit szándékszik tenni, az ügyben. Azt hiszi, ez az interpelláció előbb fogja vinni az ügyet, vagy legalább is arra fogja bírni a pénzügyminisztert, hogy tisztességes nyilatkozatot tegyen. (Élénk helyeslés.) Azzal végzi szavait, hogy a lelkesedésnek ne csak pillanatnyi ereje legyen, hanem kitartson, amíg csak ez ügyet a siker nem fogja koronázni. — Olyan Aradot kell ezzel teremtenünk, amelyért az utódok dicsőítve említsenek bennünket. (Taps, éljenzés.)

A végrehajtó bizottság.

A beszéd után Kristyóry János az előadó javaslatát határozatképp mondta ki, kiegészítve Domonkos Lajos indítványával és még azzal, hogy a nagygyűlés Urbán Iván főispánon kívül Institoris Kálmán polgármestert is küldöttségileg fölkeri a vashid érdekében.

A végrehajtó-bizottságot a következőkép alakították meg.

Elnökök: Kristyóry János, Tedeschi Viktor, Nesnera Aladár, Barabás Béla. Alelnökök: Csák Cirjék dr., Deutsch Bernát, Eies Armin, Berán Antal, Marschal Lajos, Edvi Illés László. Jegyzők: Faragó Rezső, Fodor Gyula, Reinhart Gyul, Kiss Ferenc. Tagok: Domány József, Domonkos Lajos, Müller József, Glück Károly, Steigerwald Alajos, Singer Sándor, Maresch Gyula, Révész Adolf, Rosmanith Albert, Varga József, Assael József, Probst Mihály, Weil Alajos, Magyar Ferenc, Weisz Sándor, Buja Sándor, Halmai Andor, Blaskovits Antal, Réthy Viktor, Wallfisch Armin, Hegyi Albert, Sebessy Ferenc, Schvarc Zsigmond, Stauber József, Tiszti Lajos, Ottenberg Tivadar, Simay István, Cs. Endes Dániel, Székely Miklós.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

Zilahi Gyula bucsuja.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 28.

A budapesti Nemzeti színházban ma bucsuzott el Zilahi Gyula az aradi színház igazgatója a Közönyt-közönnyel Polika szerepében. A színház teljesen megtelt közönséggel, mely Zilahit nyílt színen s a felvonások között folyton megújuló ovációkkal halmozta el.

Az előadás megkezdése előtt a színpadon összegyűlt a Nemzeti színház egész személyzete s ennek élén Somló Sándor igazgató mondott beszédet a távozó művészhez. Hangsúlyozta, hogy Zilahi Gyula most azon fáradozik, hogy a magyar színpadnak új erőket nevelésével továbbra is szolgálatot tegyen. Méltatva Zilahi eddigi működését, biztosította a távozó művészt arról, hogy ha a körülmények valamikor úgy hoznák magukkal, ennél a színháznál mindig meg fogja találni helyét és bajtársai szívét.

A színház tagjai nevében Mihályfi intézett

beszédet Zilahihoz. Megerősítette az igazgató szavait s biztosította az ő legkedvesebb kollégáikat arról, hogy nem fogják hamar elfelejteni az ottani működését, annál kevésbé is, mert az ő nagyszerű örökségére nehéz lesz méltó örökösöt találni.

Zilahi Gyula meghatottan köszönte meg a a nyilatkozatokat, melyek — mondta — *legszébb elégtételül szolgálnak neki azon igazságtalanságokkal szemben, melyeket az utóbbi években túrni kénytelen volt, s amelyek arra birták őt, hogy Aradra jöjjön. Szavait a következő kijelentéssel zárta be:*

— *Remélem, örömteljes viszonylatásban lesz még részem köztetek.*

Mihályfi beszéde után két ezüst koszorút nyújtottak át Zilahinak: a budapesti és az aradi Nemzeti Színház tagjaitól. A bucsuzó színész azonkívül temérdek koszorút, virágot kapott.

* **Olcsó Mikszát.** A Magyar Könyvtár legutóbbi márciusi sorozata folytatja a Radó Antal szerkesztette kiváló gyűjtemény olcsó Mikszáth kiadását, a mely uttörő és eléggé alig méltányolható vállalkozás élő klasszikusaink népszerűsítése tekintetében. A jó palócok és Szent Péter esernyője után most. A tót atyafiak jelentek meg, a nagy humoristának ez a szebbnél-szebb rajz- és novella sorozata, a mely irodalmunkban egyetlen méltó párja a jó palócoknak. A tizenegy ives könyv a Magyar Könyvtár 277—278. száma s ára 60 fillér. — Van a márciusi sorozatnak még egy értékes füzet, Benito Pérez Galdos-nak s nagy spanyol írónak Elektra című színműve (233—234. sz.), melynek első előadása szinte forradalmat támasztott Spanyolországban. A rendkívüli drámai erővel megírt darab tudvalevőleg azokat ostromozza, a kik olyan nőket is kolostorba kényszerítenek, a kik semmi hivatást sem éreznek magukban rá. A Magyar könyvtár egyes száma 30 fillér. A gyűjtemény egyes füzetei, valamint a teljes gyűjtemény részletfizetésre is megrendelhető a Lampel-Wodianer-féle udvari könyvkereskedésben, Andrásy-ut 21. sz.

Fagy mindenfelé.

(A tavaszi vetések vesszedelme.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 28.

Van egy magyar közmondás, amely azt tartja, hogy „a kutya nem eszi meg a telet.” Az idén már majd hogy ki nem neveltük ezt a példabeszédet s lme, most bizonyul be az igazsága. Nehány nap óta olyan abnormis idő van az egész országban, hogy az egyszerűen megdöbbenni való.

Legujabb táviratainkat az alábbiakban közöljük:

Arad-hegyalján az éjjel némely helyen 3 és fél fokos fagy volt. A hegyek terményei nem szenvedtek, de a völgyekben a szőlő, dió és alma egyrésze elfagyott. A kár 25—50% közt váltakozik.

Új-Szent-Annán is nagy kárt okozott a hideg és fagy. A cukorrépa tökéletesen lefagyott, úgy, hogy ujat kell ültetni. A gyümölcs, valamint a szőlőskertekben is pusztítást vitt végbe a hideg, és még most sem szűnt meg az éjszakai szél. A buza szép s ha így maradna, semmi elemi csapás nem érné, jó aratásra lesz kilátás.

Szatmár, április 28. Az éjjel 3—4 fokos fagy volt.

Nagy-Szöllős, ápr. 28. Éjjel itt erős dér volt, amely a kertei veteményekben sok kárt tett, de a tavaszi vetések nincsenek annyira fejlődve, hogy árthatott volna. Az őszi vetésekre mily hatással volt, az csak később lesz észlelhető. Nyugodt, száraz idő mellett erős fagyokra van kilátás.

Csorna, ápr. 28. Ma hajnalban itt erős fagy volt, még a rozsokban is nagy a kár.

Turóc-Szent-Márton, ápr. 28. Liptóban a fagy nem ártott. Turócban részben hideg szél

fúj. Legelőkre tartós, meleg esőre volna szükség, mert a takarmány fogytán van.

Sopron, ápr. 28. Ma éjjel a hőmérsék fagypontra alul szállt. Az egész megye területéről kisebb fagykárokat jelentenek. Gyümölcsfákban és laposabb fekvésű szőlőkben is esett némi kár. Az éjjeli szélnek köszönhető, hogy a vetések a fagytól nem szenvedtek.

Nyitra, ápr. 28. Az éjjel fagyott. A szőlőkben és a szép gyümölcsökben nagy a kár. A vetések szépek. Derült hideg idő van szél nélkül. Éjjelre új fagytól tartunk.

Nagy-Körös, ápr. 28. Itt a legutóbbi fagy jelentékeny kárt nem okozott. A vetések kitűnők. A gyümölcsfák jól teleltek. A szőlőskertekben kendermaghagor pusztít. Ma szeles hideg idő van. Reggel esővel vegyes hó esett.

Szilágy-Somlyó, ápr. 28. Az éjjel fél fok hideg volt, a mely hajnalra egy tízed fokkal emelkedett és a tegnapi eső után a nyári gyümölcsre és a korai csemegezőszőlőkre kártékonyan hatott.

Nyiregyháza, ápr. 28. Az éjjel ismét erős fagy volt, a mely most már nemcsak a gyümölcsökben, hanem a szőlőben is nagy kárt okozott.

Nagy-Enyed, ápr. 28. Itt hideg eső esik. A hegyeket hó borítja.

Pápa, ápr. 28. Ma hajnalban 2 fokos fagy volt, mely a gyümölcsökben és a korai veteményekben kárt tett. Állandó északi szél fúj.

Munkács, ápr. 28. Vasárnap éjjel szeles nap után kiderült és fagyott. Hajnali 4 órakor egy fok hideg volt. A gyümölcsfák a fagy miatt sokat szenvedtek, a szőlő még sértetlen. Ma ismét hideg, szeles idő van. Ujabb fagytól lehet tartani.

Költözködés a városházán.

(Uj hivatali helyiségek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 28.

Május elsején, az általános költözködések idején, a városháza hivatalai is fölcseréltek, s közülök egynehány helyiséget cserél. A mostani polgármesteri lakást ugyanis május elsejéről hivatalok fogják elfoglalni, mert *Institoris* Kálmán, az új polgármester nem a városházán vesz lakást. Így aztán egynehány hivatal, melyek eddig megfelelő helyiség híján szűkölködtek, a szükségnek megfelelő új hivatali helyiséget kapnak.

Az eddigi polgármesteri lakást nagyrészen az *árvaszék* foglalja el, amely eddig az emelet déli oldalán volt. Idejön még valószínűleg *Varjassy* Lajos tanácsos szobája is.

Az *árvaszék* helyére a *községi bíróság* hivatala kerül, amely eddig két szobában szorogott az irattárral és a naponként összegyűlekező három-négyszáz 'élel együt'. A községi bíróságnak az emeleten négy szobája lesz.

Felkerül a földszintről, a városháza északi sarkából az emeletre, *Vannay* Gyula aljegyző szobája is, melylyel az adóügyi osztály fog kibővílni.

Vertán Oszkár dr. *árvaszéki* ülnök mostani szobáját, mely az emeleti kisterem előszobájából nyílik, az *orvosi hivatal* kapja melynek eddig rendelőszobája nem volt.

A községi bíróság két szobájával pedig a *rendőrség* hivatali helyiségei fognak megsaporodni. Ugy tervezik ugyanis, hogy a belső szobát, mely eddig *Jó* Béla bíró szobája volt, a *katonai ügyi osztálynak* adják, a külső pedig az *állatorvosok* szobája lesz, kik eddig egy *rendőrhadnagygyal* osztozkodtak hárman egy helyiségen.

Igy megüresedik a *katonai ügyi* osztály egy szobája, ez a *detektív-szoba* lesz, kiknek eddig külön szobájuk nem volt, jölehet rendszeres éjjeli inspekción is tartanak. Ez a szoba azért volna különösen alkalmas a jelzett célra, mert a *bűnügyi osztály* helyiségeibe nyílik, vagyis éppen oda, ahol a *detektíveknek* dolguk van, de még

inkább azért, mert *Institoris* Kálmán polgármesternek elve az, hogy a hivatalnokok egy csoportban, egymás mellett elhelyezve kapják meg az alájuk rendelt hivatalokat, hogy az áttekintés és ellenőrzés könnyebb legyen. Innen az az intézkedés, hogy ezután az *iktató- és kiadó-hivatalok* egymás mellett, a főjegyző szobája mellé kerülnek, mint aki e két hivatalnak főnöke. A fogyasztási adó kezelőség ugyanis szintén helyiséget változtat.

A költözködéssel egyidejűleg felmerült a hivatali helyiségek *világításának* kérdése is. A városházának csak egy része van villanynyal és gázzal világítva: az emeleten az *Andrást* néző rész, a földszinten pedig az adóügyi osztály, és a levéltár, a többi hivatalokat maguk a tisztviselők látják el világítással, természetesen petroleum-lámpákkal s ezért havonként hat korona petroleum-pénzt kapnak. Ez természetesen nem csekély kiadás a városnak, s a villany, vagy gáz bevezetése s az ezekkel való világítás aligha kevesebbe nem kerülne a városnak, ki természetesen olcsóbban kapja, mint a magánfogyasztó. Különösen szüksége volna bevezetett világításra a felekkel érintkező hivataloknak, mint például a rendőrség, a községi bíróság, stb.

Mindezek azonban, még csak tervezgetések, melyekről véglegesen majd csak elseje után batároznak, ha a polgármesteri lakás kiürül. Ez a tervszerű megállapodás egy értekezleten jött létre, melyet ma délelőtt tartottak a városházán. Az értekezleten *Institoris* Kálmán polgármester elnöklése alatt jelen voltak: *Kádas* Kálmán főjegyző, *Sarlot* Domokos főkapitány, *Varjassy* Lajos és *Löcs* Rezső tanácsosok, *Csiky* Károly *árvaszéki* elnök-helyettes, *Posga* Lajo dr. főorvos, *Reicher* Károly dr. főgyógyász, *Bund* Henrik főszámvevő, *Urbányi* Béla főpénztáros és *Virágh* Lajos főmérnök.

A májusi előléptetések.

(Kinevezések a hadseregben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 28.

A májusi csillaghullás hírei ma még csak a telegráf drót útján érkeztek meg Aradra. A *Verordnungsblatt*nak és a *Rendelet*i Közlönynek rendkívüli kiadásai, amelyek az előléptetéseket tartalmazzák, ma már megjelentek, de csak holnap érkeznek Aradra. Az előléptetésekről a következő távirati tudósítást vettük:

A májusi csillaghullásnak szenzációja egy főhercegnek honvédőrnagygyá történt kinevezése. A mint a *Rendelet*i Közlöny jelenti, a király *József* Ágost főherceget, *József* főherceg fiát, aki eddig százados volt a közös hadseregben, *áthelyezte a magyar királyi honvédséghez*, egyben a budapesti első honvédszázadban *őrnagygyá* nevezte ki. A főherceg a nevezett ezredben az első zászlóalj parancsnoka lesz. A főherceg kinevezésének híre a honvédség köreiben nagy örömet keltett.

A *tábornoki* karban előléptek: tábornagygyá *Kropatschek* Alfréd altábornagy.

Altábornagyokká: *Perl* Móric, gr. *Attems* Mór, *Matt* Alfréd, *Laube* Béla, *Klobucsár* Győző, *Thille* Frigyes, *Závorszky* Ottmár, *Cenna* László, *Pott* Emil és *Albach* Gyula vezérőrnagyok. Az utóbbi: *Albach* Gyula a *nagyváradi* 17. gyaloghadosztálynak — amelyhez az *aradi* gyalogezred is tartozik — ujonnan kinevezett parancsnoka.

Vezérőrnagyokká: *Kaffka* Ignác honvédszázadvezető, az *aradi* cs. és kir. 8. huszárezred volt parancsnoka, most a debreceni honvédlvasdandár parancsnoka, továbbá: *Ceipell*, *Nestor*, *Keppelmüller*, *Riedlechner*, *Lehmann*, *Bréda*,

Littke, Boelmann, Vitkovits, Lobinger, Ludmann, Dillmen, Glückmann, Bönns, Nannke, Hortstein, Lónyay és LeeFranc ezredesek.

Az aradi cs. és kir. 33. gyalogezredben, a következő előléptetések történtek: *Rossovits* Albert kapitány az ezredhez áthelyezve őrnaggyá, *Dresler* Oszkár, *Seidl* Frigyes és *Friedrich* Antal főhadnagyok századossá, *Lachmann* Frigyes hadnagy főhadnaggyá lépett elő.

Az aradi cs. és kir. 3. huszárezredben *Hereig* Ottó főhadnagy kapitánnyá lépett elő.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **A Lloyd-társulat közgyűlése.** Az aradi Lloyd-társulat tegnap délután a tagok rendkívüli érdeklődése mellett tartotta meg szokásos évi közgyűlését. A közgyűlést az érdeműs elnök, *Bing* Vilmos nyitotta meg lelkes beszéddel, mely után *Fodor* Gyula titkár olvasta fel szépen megfogalmazott és tartalmas évi jelentés. Ez alaposan és behatóan foglalkozik a társulat ügyeinek kopcsán az általános pénzügyi helyzettel a kereskedelmi és gazdasági viszonyokkal. A titkári jelentés örömmel számolt be a tagok folytonos és állandó érdeklődéséről. A folyó évben különben a helyiségek két teremmel fognak bővíteni. A jelentést a közgyűlés tudomással vette. A múlt évi számadások és jövő évi költségvetés előterjesztése után az alapszabályokat módosították. *Lusztig* Adolf, *Kintzig* Ferenc, és *Martiny* Gyula halálával megüresedett választmányi tagsági helyekre *Leopold* Zsigmond indítványára egy évre *Laczay* Endrét, *Lilienberg* Sándort és *Weisz* Sándort választották meg.

A közgyűlésen jelen voltak: *Kohn* Zsigmond alelnök, *Fodor* Gyula titkár, *Eles* Ármin, *Braun* Mór, *Marek* Samu, *Bauer* Emil, *Pohl* Ödön, dr. *Schutz* Henrik, *Lamberger* Lajos, *Lustig* Ármin, *Lustig* Andor, dr. *Nagy* Sándor, *Fuchs* Arnold, *Cukor* László, *Freud* Fülöp, *Fuchs* Ignác, *Ottenberg* Tivadar, *Stauber* József, dr. *Tolnai* János, dr. *Schreiber* Vilmos, *Assael* József, dr. *Vajda* István, dr. *Schvartz* Jenő, *Neuman* Herman, *Zádor* Bertalan, *Jellinek* József, *Mayer* Dániel, dr. *Révész* Mór, *Róth* Henrik, *Seidner* Bernát, *Schön* Adolf, *Bing* Ede, *Reiniger* Samu, *Nemess* Géza, dr. *Pálmai* Lajos, *Leopold* Zsigmond, dr. *Rosenberg* Miksa, *Singer* Gyula, *Löbl* Gyula, *Pollák* Gyula, *Soth* Lajos, *Kemény* Manó, *Schwartz* Hermann, *Mairovitz* Emi, *Mittler* Zsigmond, dr. *Nemess* Zsiga, *Mairovitz* Mór stb.

(*) **Az aradkerületi iparosok rokkant- és nyugdíj egyesülete** tegnap délelőtt tartotta I-ső rendes évi közgyűlését az ipartestület nagytermében. *Kristyóry* János elnök ö.ömének adott kifejezést, hogy ezen nagy borderejű és az iparosság javát célzó intézmény egy évi fenállása után oly szép eredményt ért el. *Edvi-Illes* László visszaillesztést vet ama hosszú éveken át kifejtett kitaró mozgalomra, melyet az iparosság a nyugdíjintézmény létesítése érdekében kifejtett, vázolja a megalakulás nehézségeit és örömmel jelent, hogy minden akadály leküzdése után ma már büszkék lehetnek az aradkerületi iparosok arra, hogy mint e téren uttörők oly intézménynek jutottak birtokába, mely hivatva van a munkában rokkantá és keresetképtelenné vált iparosoknak aggkoráról gondoskodni. — Az évi működésnek anyagi eredménye 5000 koronát meghaladó tőkét hozott össze. A közgyűlés ezután határozatilag kimondta, hogy a legszélesebb körű mozgalmat fogja megindítani a kerület iparosai körében a tagok szaporításának érdekében és felhívja az összes kerületbeli ipartestületeket, hogy jótékony adományok gyűjtése által az egyesület alapját gyarapítani igyekezzenek. Végül megajították a választást, melynek eredményeként három évi időtartamra az intézmény vezetőiül a következőket választották meg:

Elnök *Kristyóry* János, tarselnök *Berán* Antal, alelnök *Reinhardt* Gyula, id. *Rosenthal* Ignác, (Békéscsaba), titkár *Edvi-Illes* László, titkár h. *Kiss* Ferenc, igazgatósági tagok *Rosmanith* Albert, *Glück* Károly, *Weil* Alajos, *Steigerwald* Alajos, *Joanovits* Antal, *Sebessy* Ferenc, *Achim* János (B.-Csaba), *Lélek* István (Makó), *Bittó* Gyula (Makó), *Wagner* József (B.-Csaba), *Tojcsik* Ferenc (Déva), *Ollár* Arkádie (Nagylak), felügyelő-bizottság: *Inokai* Tóth Lajos (Arad), *Schäffer* Richárd, *Solymos* József,

Topcsy László (Makó), *Gál* István (B.-Csaba), póttagok *Czeler* István, *Glück* József, *Henz* Antal (Békés), *Hollóssy* Sámuel (Nagylak).

(*) **A Chewra-kadischa közgyűlése.** Régen volt oly izgalmas közgyűlése a szent-egyletnek, mint a vasárnapi tisztújító közgyűlés; a tagok zsufolásig megtöltötték a hitközség naggyűléstermét. Az ülést *Deutsch* Bernát hitközségi elnök, mint a szent-egylet védnöke vezette. A sorrend első tárgya az évi jelentés előterjesztése volt, mely kegyeletteljesen emlékezik meg *Lustig* Adolf volt elnökről és *Assael* Hermann volt sirkertfelügyelőről. Az évi jelentéshez *Radó* Károly dr. szólalt fel, kinek lelkesítő beszéde nagy hatást keltett, különösen zajos tetzés és éljenzés kísérte szavait, mikor erőlyesen tiltakozott azon lábrakapott rendszer ellen, mely szerint bizonyos klikk akar dominálni a hitközség ügyeiben és minden eszközöket felhasznál arra, hogy a jobb ügy iránt lelkesülő ifjabb generáció a hitközség vezetésébe be ne felyhasson. A hangulat még izgatottabb vált, amikor *Fekete* Jakab némely hibának kiküszöbölésére hívta fel az ujonnan megválasztandó elnökséget. A választás megejtésére *Radó* Károly elnökléte alatt bizottság küldetett ki. A választás eredményét *Radó* dr. déli 1 órakor hirdette ki. A új vezetőség eszerint a következő: Elnök: *Fleischer* Sámuel dr., alelnök: *Weisz* Dávid, temetési előljárók: *Goldfeld* Lajos, *Singer* Adolf, *Wechsler* Ede, *Berger* József. Kórház előljáró: *Braun* Mór, pénztáros: *Glück* Dezső; sirkert felügyelő: *Klein* Ignác, ellenőr: *Krausz* József. Alaptöke gondnok: *Spitzer* Ignác. Választmányi tagok: *Assael* József, *Deutsch* Mór, *Eles* Ármin, *Funkelstein* József, *Fekete* Jakab, *Moskovitz* Izidor, *Pollák* Gyula, *Preisach* Vilmos, *Roth* Lajos, dr. *Schuster* Illés, *Spielmann* Adolf, *Schick* Dávid, *Schwarz* Manó, *Weisz* Sándor.

Interpelláció az aradi vashid miatt.

(Az aradi hid ügye a képviselőházban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 28.

Az aradi Maros-hidak közveszélyes állapotáról a jövő héten az országgyűlés képviselőházban is szó lesz. *Barabás* Béla dr. országgyűlési képviselő a ház szombati ülésén interpellációt intéz *Lukács* László pénzügyminiszterhez, melyben megkérdezi a hidtulajdonos-kincstár parlamenti képviselőjét, szándékozik-e intézkedéseket tenni az aradi vashid felépítésér.

Barabás Béla dr.-nak ez a fellépése mindenesetre nagy hasznára lesz az aradi vashid ügyének. Lehet, hogy nem épen ez lesz egyedüli megteremtője a régen óhajtott hidnak, annyi azonban már most bizonyos, hogy ennek révén értesülni fogunk a kormány szándékáról és terveiről. Erre pedig jelenleg nagy szükség van, hogy azok a tanácskozások, gyűlésezések, melyek napok óta a vashid ügyében folynak, egy bizonyos irányt nyerjenek. Legyen bár ez akár olyan, amely felé haladni kell, akár olyan, amely ellen a város közönségének küzdenie kell, bizonyos, hogy egyöntetű irányt fog adni annak az utnak melyen nekünk a hidépítés ügyében haladnunk kell.

A képviselőházban tudvalevőleg csak szerda, és szombat napokon lehet interpellációt előterjeszteni. *Barabás* Béla dr. e hó utolsó napján még nem lesz Budapesten s így interpellációját csak szombatra, május hó 3-ára jegyezheti elő. Az interpelláció szövege természetesen még nincs megállapítva, főbb vonásokban azonban — mint értesülünk — a következő pontokat fogja tartalmazni:

1. Van-e tudomása a pénzügyminiszternek az aradi Maros hid közveszélyes állapotá-

ról s arról, hogy a város főkapitánya ezért a hidon való közlekedést betiltani akarja?

2. Van-e tudomása a pénzügyminiszternek arról, hogy a mostani hid fenntartási költségei a révjog évenkénti bevételeit felülmúlják s ezáltal a kincstár a hidra sokat ráfizet?

3. Hajlandó-e a miniszter a katonai kincstárral szemben elvállalt azon kötelezettségének, hogy az új hidat felépíti, eleget tenni?

4. Amennyiben a hid felépítésére fedezet nincs, hajlandó-e a vám- és révjog átengedésével, melyet a város már magának kért, a hidépítés kötelezettségét magáról elhárítani?

Felesleges talán mondanunk, hogy *Lukács* László miniszternek *Barabás* interpellációjára adandó válaszát nagy kíváncsisággal várják Aradon. A hidkérdés ma a legérdekesebb és a legnagyobb fontosságú közügy, mely nemcsak Aradnak egész közönségét, hanem egy nagy kerületet érdekel és megyék életére bir kihatással.

TANÜGY.

(—) **Miniszteri biztos.** A vallás és közoktatásiügyi miniszter az aradvárosi és lippai állami felső kereskedelmi iskolához az ideai érettségi vizsgálatok vezetésére miniszteri biztos minőségben *Kunos* Ignác dr. budapesti tud. egyetemi magántanárt, a keleti kereskedelmi akadémia igazgatóját küldötte ki.

Az aradi repülőgép.

(Némethy Károly találmánya.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 28.

Élénk érdeklődést keltett mindenfelé az a hír, a melyet *Némethy* Károly, az aradi szalmaanyaggyár igazgatójának találmányáról, az új szerkezetű repülőgépről vasárnap közöltünk. Sokan, akik már mára várták a repülőgép próbáját, nagy csoportokban állották körül a szalmaapirgyár telepét, várva a repülőgép fölszállását. Az érdekes kísérlet azonban elmaradt s előrelátnatúan csak a jövő hét valamelyik napján lesz megtartható.

A repülőgép feitalálója, *Némethy* Károly ur az *Aradi Közlöny* egy munkatársának ma bemutatta találmányát. Bevezetőül röviden ismertette az eddigi nevezetesebb kísérleteket a repülés problémája terén.

— Az én repülőgépem, amint önök helyesen irták, nincs a léggömbök rendszerére alapítva. A léggömbök, amint a tapasztalat bizonyította, nagy ellenállást keltenek s ez az akadály használhatóságuknak. *Zeppelin* ezt az ellenállást akként csökkenti, hogy nyulánk formájú, hegyben végződő léghajót konstruált meg, *Santos Dumont* pedig igen kis léggömböket alkalmaz, a melyeket szárnyakkal igyekszik kormányozhatóvá tenni. Azonban az ellenállás ereje mind a kettőnél mégis igen nagy. Olyan találmány, mely a repülést nem léggömbök segítségével, hanem szárnyakkal igyekszik megvalósítani, eddig kettő van a nevezetesebbek között: *Kress* Vilmos bécsi mérnöké, a melynek három sárkány-formájú szárnya van, s a szerkezet alján csolnak van; itt a fölszállás mindig folyam partjáról történik. A másik *Hoffmann* J. kormánytanácsosé, amely szintén a papírsárkányok elméletére van alapítva. Ez a gép három és fél kiló súlylyal már egészen jól tartotta fön magát a levegőben. *Hoffmann* most ennek szerkezete alapján olyan gépet tervez, amely 1200 kilogramm súlyt bir el és 30 ezer márkába kerül.

— Az a repülőgép — folytatta Némethy, melyen én dolgozom, 90 kiló súlyt bír el és míg az előállítására 3000 koronába került. En a sárkány elméletét vettem alapul, csak hogy még ferde irányú szárnyakkal. Így a találmány nem vált be. Most azután a szárnyak részen vízszintes irányúak, s így a kisebb robák egészen beváltak.

A gép felső részén kifeszített szárnyak vannak a melyek mindkét oldalt vízszintesen, hosszan nyulnak el középen a motor, a mely a gép mozgását szolgálja, előtte pedig függőleges irányú körforgó szárnyak. A 2¹/₄ lóerejű motor által a kör-forgó bádogszárnyak egy perc alatt 900 forgást végeznek. A gép alján kerekek vannak.

A repülőgép elméletét könnyű megérteni. A következőkből. Ha egy vízszintes papírlapot hirtelen irányában a levegőbe dobunk, az egy darabig lebeg, ezután lezuhban. Itt is a gépet. A mikor a motor működésbe jön, egy magas helyről, példó segítségével, a levegőbe sodorják. A függőleges szárnyak gyors forgása megadja a gépnek az erőt, hogy a felső szárnyak segítségével a levegőben fentarhassa magát, s tovább haladjon. Elöl egy függőleges, forgatható kifeszített vászon van, a mely a gép utirányát és hátul egy háromszögű, a madarak farkszárnyára emlékeztető lebbentyű, a mely a fölfelé szállást, vagy az esést szabályozza.

A gép most van Németországban szabadalmi eljárás alatt, ha beválik, akkor Némethy megszerzi rá a többi államok szabadalmát is.

A repülőgép próbája a legközelebbi hetekben valószínűleg tizenhárom nap múlva lesz. A gépet a számaanyag-gyár tetőzetéről, az a célra készült lejtőről indítják utnak a Maros felé. Miután ezuttal csak azt próbálják ki, hogy a motor elég erős-e a gép terhelésénél, ezuttal csak magát a gépet bocsátják utnak, és senki se fog rajta ülni. A gép utját részint csolnakon, részint lóháton nyomon kísérik. Ha a gép beválik, akkor nem lehetetlen, hogy az erő, a melyet a motorral az elindítás-kor kifejtenek, egész Temesvárig elviszi. A próba valamely szélcsendes napon fog megtörténni.

A találmány iránt műszaki körökben igen nagy az érdeklődés. Némethy a gép tervrajzát bemutatatta a hadügyminiszteriumnak is, amelynek műszaki osztálya azt válaszolta: ha a gép repülő képessége és kormányozható volta beigazoltatik, akkor mutassa be a hadügyminiszternek. A legközelebb tartandó próba fogja megmutatni, hogy beválik-e, vagy újabb tökéletesítésre szorul.

SPORT.

+ A Tiszai Regatta Szövetség május 4-én tartja Aradon Vásárhelyi Béla főrendiházi tag elnöklése alatt a szokásos évi összejövetelét, melyen a szegedi evezősverseny rendje fogja a megbeszélés tárgyát képezni. Ez ülésen fog a szövetség egy új versenydíjat alapítani, azon 600 korona értékű ezüst szobordíj helyett, melyet ötszöri győzelmével a szegedi Csónakázó-Egylet tavaly véglegesen megnyert. Az alapítandó díj még impozánsabb lesz az eddiginél. Az idén is lesz nyolcasverseny, melyre a díjat Vásárhelyi Béla főrendiházi tag adja. Szegedről az evezősök ez ülésre nagy számban fognak átvonulni.

+ Az aradi Torna egyesület választmánya f. hó 29-én d. e. 12 órakor a lyceumi tornacsarnokban ülést tart, melyre a választmány tagjai meghívotnak. Több fontos tárgy lévén napi rendben, a választmány tagjait minél nagyobb számban való megjelenésre kéri az elnökség.

Kegyelmet kapott aradi katonarab.

(Szabadulás 19 évi fegyházi után.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 28.

Az aradi vár fegyházából tegnap reggel kiszabadult a „k. u. k. strafhaus” egyik legrégibb fegyence: Váradi Lajos. A boszniai hadjárat alatt 1882-ben került az aradi várba s azóta több mint tizenkilenc évet töltött ki életfogytiglanra szóló büntetéséből.

Váradi Lajos ezelőtt két hónappal kapta meg a kegyelmet a legfőbb hadurtól, jó magaviseletéért, melyet a fegyházban tanusított, szabadságát azonban csak tegnap kapta vissza. Raboskodása alatt megtanulta a cipész-mesterséget, s azok, akik a vásban készítették cipőt, sok év óta láthatták a szelid képű Váradit, aki rendszerint mértéket sokott venni a megröndelők lábáról.

Tizenkilenc éves raboskodása alatt az immár 44 éves fogoly 400 koronát gyűjtött magának, minden pár cipő javításáért öt krajcárt kapott, új cipő után ennek kétszeresét, a négy száz koronáért tehát több mint nyolcezer cipőt kellett foltoznia, tekintve azt, hogy keresményéből valami keveset szabad volt elköltenie.

A kegyelmet kapott fegyenc 24 éves korában kezdte meg a rabságot. A boszniai hadjáratban vett részt, mint közlegény s ekkor három társával szövetségbe egy törököt agyonverték és kifosztottak. A töröktől nyolcezer forintot és egy láda aranyat raboltak el, melyet a merénylet után elástak. A töröknek még volt annyi ereje, hogy a gyilkos merényletről panaszt tehetett s a gyilkosokat még aznap megtalálták, mert rajtuk kívül senki engedélyt nem kapott aznap a kimaradásra.

Ugyan ekkor a törökök egy osztrák magyar postát raboltak ki s annak vezetőjét, egy közös hadseregbeli őrmestert, agyonverték. A törökök erre azt az ajánlatot tették, hogy cseréljék ki a gyilkosokat, az osztrák-magyar katonai parancsnokság azonban nem fogadhatta el az ajánlatot s a törökökkel tartott egy hónapi tárgyalás eredménytelensége után a négy magyar fiút perbe vonták. Statárium lévén, hamarosan ítéletet hoztak: a négy bűnös közül kettőt azonnal főbelölttek, kettőt pedig, köztük Váradit is, életfogytiglan tartó fegyháza itéltek.

Váradi Lajost Aradra hozták, azóta itt raboskodik, másik társát pedig Komáromba vitték. Az a fegyházban renitens viselkedésű volt s egy ór ellenszegülésért agyonlőtte. A négy bűnös közül tehát csak Váradi maradt életben. Ez egyike volt a legjobb viseletű raboknak. Csécsi Imre aradi ev. ref. lelkész tizenhat év óta jár be a várba a református foglyokat lelkielkkel ellátni.annyi idő óta ismeri Váradit, aki a legvallásosabb fegyenc volt. Nem tartotta magát bűnösnek, mert társait három ízben visszatartotta a gyilkosságtól s csak negyedszerre, mikor már gyávaságot vetettek a szemére, egyezett meg velük arra, hogy őt áll, míg azok a rablást elvégzik.

Két hónap óta, hogy a kegyelem megjött, Váradinak szabad volt bajszát és szakált növesztetni. Tegnap korán reggel egy ór kíséretében kijött a városba s itt ruhát vásárolt magának. Délben még a fegyvázon ebédelt s vasárnap délután kijött a várból. A fegyház tisztjei kezét fogták a kiszabadult fegyencel, ki volt társaitól érzékeny bucsuval vált meg.

Délután első dolga volt szivart vásárolni s azután felkereste Csécsi Imre lelkészt, hogy megköszönje neki jóságát, melyel tizenhat éven keresztül vigasztalta őt sűrű kétségbeesésében. Itt elmesélte egész élettörténetét, kezdve a boszniai hadjáratba való elindulásától, ki-

szabadulásáig. Hogy milyen érzéssel beszélt ki szabadulásáról, azt leírni lehetetlen, de elképzelhető. Két napig szabad még neki Aradon tartózkodni s holnap hazautazik Erdélybe, ahol 24 éves fia lakik, aki kovácsmester. Váradinak ugyanis Ambrósfalván, ahol született, felesége volt, kivel vadházasságban élt, ettől született a fia, ki apját többször meglátogatta a fegyházban.

Mikor a fegyenc előtt az életfogytiglani fegyházra szóló ítéletet kihirdették, a fegyházi engedelmevel levelet írt feleségének, melyben tudatja sorsáról, s azt tanácsolja neki, hogy menjen férjhez, mert őt alig látja meg többé. Az asszony férjhez is ment. Váradi most hazamegy, meglátogatja volt feleségét, de nem Ambrósfalván telepedik le.

— Mert kerülni akarom a családi jeleneteket — mondta.

Váradi Székely-Kereszturon fog lakni, hol cipész üzletet nyit s folytatja azt a mesterséget, melyek a fegyházban tanult meg.

HIREK.

Szocialista népgyűlés Zimándujfalun.

— Földművesek az általános választói jog mellett. —

Arad, április 28.

Szóvá tettük már, hogy a szocializmus az arad megyei községek között egyre jobban terjeszkedik és gyökeret ver. A szervezkedés Aradról történik, s az itteni szocialista vezetők mennek ki a vidékre szónokolni.

Vasárnap délután Zimándujfalun tartottak szocialista népgyűlést ezzel a sorrendtel: „A nép társadalmi és politikai helyzete és a választói jog.” A gyűlés szónokai voltak: Weiss Hermann és Ponta Péter, mindkettő Aradról. Általánosságban beszéltek a szocializmus tanairól és végül fölhevítették a népet, hogy május elsőjét ünnepejjék meg, ezen a napon — mondták — kiki hagyja pihenni szerszámát s a munkás ünnepét ülje.

Végül határozati javaslatot fogadtak el, hogy a képviselőházhoz föliratot intézzenek az általános és titkos választói jog érdekében, a melyet igyekezni fognak Zimándujfalu és környéke minden huszonegy éven felüli állampolgárával aláírni.

Érdekes, hogy a népgyűlésre egy Zimándujfalusi szocialista csikós verset költött. A Kossuth-nóta dallamára. A vers így szól:

Megfujták a restrombitát,
Mert jönnek a ouciliták,
Meg-meg állnak a kis parton,
Fujják nekik a szép marcot,
Eljen a munka.

A nótát, a mely egyáltalán nem sorozható a népköltészet remekei közé, a nagygyűlésen jelenlevők nagy lelkesedéssel énekelték. A gyűlés különben rendezavarás nélkül folyt le, s a kivezényelt csendőröknek nem akadt dolguk.

— Nász József kir. herceg családjában. József királyi herceg családja örömmünnepre készült: a királyi család legmagyarabb tagja, a mint a Budapesti Hétfélségi újság mai száma írja, férjhez adja viruló szép leányát, Klótild hercegnőasszonyt. A fiatal hercegnő a királyi herceg két hajadon leánya közül az ifjabb, 1884. május 9-én született Fiumében, tehát az idén lesz tizenhét éves. Tavaly télen vették be először a világba; fenséges szülei az egyik udvari bála is elvitték s nénjével, az egy évvel idősebb Erzsébet királyi hercegnővel együtt többször látható volt a budapesti színházakban is. A leendő vőlegény egy német uralkodó hercegi család fiata tagja. Az eljegyzés már legközelebb megtörténik.

— T. előfizetőinket natáni tévedések elkerülése végett figyelmeztetjük arra a lapunkban már többször közzétett értesítésre, hogy a *balaszet biztosítási kötvények* csak az esetben vannak érvényben, ha azok a folyó évre megújítatnak, mert a kötvényeket minden évben meg kell újítani.

— A templomépítés ügye a király előtt. Csák Cirjék dr. minoritarendfőnök közbenjárása folytán *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter már jóváhagyta a templom építésének terveit s most már csak a király jóváhagyása szükséges, hogy a lebontás, illetve az építés a legnagyobb gyorsasággal megindulhasson. Ennek kieszközlése végett Csák Cirjék dr. ma Bécsbe utazott, miután a kihallgatás érdekében a kabinetirodában már előzőleg megtette a lépéseket. A *klastrom* lebontásához május 6. és 10-ike közt okvetlenül hozzáfognak. A jövő hét folyamán pedig hozzáfognak a Reinhart-palota udvarán a provizorius imasátorok felépítéséhez. A templom kiépítésére nézve szintén kiírták már az árlejtést, melyet több előkelő építő-céggel közöltek is. A beérkező ajánlatok felett ezután dr. Csák Cirjék rendfőnök hazakerkezése után fognak dönteni. A jelenlegi templom lebontására csakis május hó végén kerül a sor.

— Ki lesz a kereskedelmi miniszter? Erre a kérdésre a mint fővárosi tudósítónk táviratozza ma délutánig *Szell* Kálmán miniszterelnök bécsi tartózkodásának második napján sem tudott senki pozitív választ adni. Még mindig zürzavaros találgatások járták. Valóságos chaosz, a melyben újabb és újabb nevek szerepeltek. A legálhatatosabban a *Nagy* Ferenc államtitkár nevét hangoztatták ma is, és a folyóson időző államtitkárnak már sokan gratuláltak is. Az igaz, hogy szerényen, de határozottan elhárította magától az üdvözléseket. Megjelent a Házban a legutóbb sűrűn emlegetett gróf *Széchenyi* Imre is, aki többekkel társalgott, de senki sem merte ráfogni, hogy félhivatalos holnap már a miniszter kinevezését hozza. Mégis megtörtént valami megfajtás. A déli órákban hirtelen felmerült a gróf *Tisza* István neve, akit komoly miniszterjelöltnek hirdettek. Bárki legyen is azonban az új kereskedelmi miniszter, 24 órán belül bizonyára meg lesz, mert *Szell* Kálmán miniszterelnök dülőre viszi a dolgot meg ma Bécsben.

— A vármegye negyedéve. Arad megye törvényhatósága e hó 30-án, *szerdán* tartja meg tavaszi közgyűlését, amelynek számára *Dálnoki-Nagy* Lajos dr. alispán elkészítette az 1901. év I. negyedét vonatkozólag a törvényhatóság állapotáról s a közigazgatási intézkedésekről szóló jelentését. A terjedelmes beszámoló 24 ives-oldalra terjedt s a megye első negyedévi állapotát részletes statisztikai adatokkal megvilágítva tünteti elő.

— Naggyűlés a kereskedelmi alkalmazottak ügyében. Az *Aradi Kereskedők Köre*, mint megírtuk, ez évi közgyűlésén elhatározta, hogy széleskörű mozgalmat indít a *kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak kötelező nyugdíj-biztosítása* érdekében. Ezen mozgalom nyitójául a kör a kötelező nyugdíj ügyében vasárnap, május 4-én délután három órakor, a kör nagytermében (Szabadságtér 7. Im. emelet) naggyűlést tart, a melyre Aradváros összes kereskedőt és kereskedelmi alkalmazottait meghívja.

— Eljegyzés. *Heuschel* Sándor eljegyezte özv. *Eich* Istvánné urnő kedves leányát Rózsi-kát, Ujszentannán.

— Gyulai Pál visszavonulása. Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Gyulai* Pál főrendiházi tag, a Magyar tudományegyetem tanára, ma az egyetem bölcsészeti karához benyújtotta lemondását. Gyulai huszonhat éve volt az egyetem bölcsészeti karán a magyar irodalomtörténet tanára. Két év előtt a Kisfaludy-társaság elnökségétől vonult vissza. Most előrehaladott korára hivatkozva hagyja ott a katedrát s teljesen a magánéletbe vonul vissza, hogy tisztán irodalmi munkásságának szentelje magát. Gyulai most 74 éves, de egészsége még ép s aránylag friss erőben fog hozzá az új irodalmi munkássághoz.

— *Beöthy* Akos és a delegáció. A fővárosi lapokat bejárta a hír, hogy *Beöthy* Akos a legélesebb ellenzéki honatyát be akarják választani a delegációba. Miután *Beöthy* köztudomásúlag pártonkívüli állást foglal és így a beválasztás csak kompromisszium útján történhetnék meg, a dolgot pikáns kommentárokkal látták el. Fővárosi tudósítónk tehát ma egyenest *Beöthy* Akoshoz fordult felvilágosításért, és az illusztris politikus munkatársunknak ezeket mondotta:

— Igenis, a dolgot felvetették előttem. De hát ahhoz az én beleegyezésem is kellene. Már pedig én nem vállalnám el a tagságot, mert ahhoz, hogy eredményesen küzdhetnék a delegációban, kivénültem. Egyébként a kormánypárt részéről hozzám kérdést nem intéztek, ellenben úgy a nappárt, mint az Ugronpárt felajánlott egy helyet nekem, de ezt nem fogadtam el. Ennyiből áll az egész!

— Hivatalos órák a városnál. Megemlékeztünk a minap a város tisztviselőinek azon mozgalmáról, melyet a hivatalos óráknak megváltoztatása érdekében indítottak meg. Azt tervezték ugyanis, hogy a közgyűléstől a mostani egész napon át tartó munkaidőnek a délelőtti órákra való áthelyezését fogják kérelmezni. Ebben a tárgyban értekezletet tartottak, melyen a hivatalfőnököket megbízták avval, hogy az egyes hivatalokban tartandó vizsgálat alapján tegyenek előterjesztést a hivatalos órák új beosztásáról, annak előnyeiről, vagy hátrányairól. Értesülésünk szerint a város tisztviselőkara, mielőtt kérelmét a közgyűléshez benyújtotta volna, még a múlt héten elhatározta, hogy a munkaidő új beosztására indított mozgalmat abbahagyja, s a közgyűléstől inkább a szabadságidők új beosztását fogja kérelmezni.

— Halál a vasuton. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A déli vasut *Meránból* Budapestre jövő vonatának első osztályu kupéjában *Szinnyei-Merse* László, sárosmegyei nagybirtokos, volt főispán a vonat megérkezése előtt hirtelen meghalt. Holttestét a budai pályaudvaron tették le a vasuti kocsiról, s a pályaudőarról az orvostani intézetbe szállították. Az öreg ur betegen utazott el *Meránból*, s valószínűleg szívszélhűdés ölte meg.

— Aradon átutazó ezred. Az aradi pályaudvar tegnap és ma nagyon mozgalmas volt. A 31-ik gyalogezred vonult át a pályaudvaron. A 31-ik ezredet Nagy-Szebenbe helyezték át s az ezred most végezte a költözködést. Az aradi 83-ik gyalogezred zenekara tegnap este, ma reggel és ma délben kivonult a pályaudvarra és néhány indulóval fogadta a bajtársakat.

— Párbaj a zágrábi botrány miatt. Zágrábtól táviratozzák: Tegnap délután a katonatisztek és diákok között történt összeütközés következményeképen *Hafner* joghallgató és *Tomics* és *Gyorgyevics* honvédőhadnagyok között párbaj volt, a melyben a két tiszt jobb karján súlyosan megsebesült.

— Halálozások. Sulyos csapás érte *Madarász* Elemér belügyminiszteri osztálytanácsost, volt tolnamegyei főjegyzőt. Neje, szül. fonyódi *Fonyó* Irma élte 43-ik évében Budapesten elhunyt. A megboldogult közel rokonságban állt az aradmegyei *Bolwa*-családdal. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

Popovics Parthén, lippai községi bíró vasárnap szívszélhűdés következtében hirtelen elhunyt. A köztisztviselőben állott bírót sok érdelemért közközltségen fogja eltemettetni a község, holnap délután 3 órakor.

Szimonisz Gusztáv borosjenői utmester tegnap az utcán hirtelen összeesett és meghalt. 42 évet élt.

— Csillaghullás a huszárönkéntesek közt. Az aradi Hadik huszárok és a nagyváradai Vilmoshuszárok önkéntesei, kik Aradon végezték az önkéntesi iskolát, ma kapták meg a káplári rangot. A két csillagot és a sárga kardbojtot nyert önkéntesek névsora a következő: *Balla* György, dr. *Géber* Antal, *Geyer* Henrik, *Halmay* Andor, *Jakabffy* Lajos, *Szathmári-Király* Pál, *Popp* Kajus, dr. *Szentiványi* József, *Soket* Károly, *Schwarz* István, *Szunyogh* Márton és *Zádor* Ervin.

— Ifjusági ünnepély. Az aradi állami főreáliskola „*Fábián Gábor*” önképző köre vasárnap mutatta be a közönségnek idei működésének fényes eredményét. A magas színvonalon álló ünnepély vonzó hatást keltett a jelenvolt előkelő és nagyszámú közönségre. *Pivny* Béla önk. elnök, VIII. o. t. tartalmas megnyitója volt a műsor első száma. Ezután az intézet ének-kara adott elő három hatásos magyar énekszámot; a precíz előadás *Ferch* Ödön énektanár szaktudását dicséri. *Somló* Sándor megkapó románczát, az „*Apród*”-ot *Vetlányi* Ernő VII. o. t. szavalta, alapos tanulmányra valló, érzésteli hangon. *Poppernek* „Magyar rhapszodiá”-ját adta elő ezután *Földes* Béla VII. o. t. A mester minden intenciója kellően jutott érvényre a tehetséges előadó játékában. Az irodalmi szám „*Petőfi* Cyprus lombjairól”, amelyet erre. A pályadíjat nyert mű szerzője: *Dietrichstein* Viktor VIII. o. t., előadója pedig *Bányász* Henrik VIII. o. t. volt. *Hoffmann* „Tavasszal” című trióját óriási tetszés közt *Dörre* Jenő, *Dietrichstein* Viktor és *Echardt* Ede VIII. o. t. adták elő. Erre Eötvös „Vár és kunyhó” melodramája került előadásra; *Pivny* Béla szép szavallatát *Boros* Béni VIII. o. tanuló kísérte zongorán. Egy ügyes gordonka-kvartett következett, *Volkmann* Richard „Serenádé”-ja, melyet *Dietrichstein* Viktor, *Déghy* Aladár VIII. o. t., *Földes* Béla VII. oszt. t. és *Dömötör* László III. o. t. adta elő. Hubai „Király induló” ja volt a műsor utolsó száma. Ezután *Földes* Béla VII. o. t., önképzőköri alelnök záróbeszédet mondott, melynek elhangoztával a közönség egy szép ünnepély emlékével távozott.

— Nagy tűz Pozsonyban. Pozsonyhól táviratozzák: A kapucinus-uton levő Neszter-féle ház, *Pozsony* legnagyobb bérháza reggel óta lángban áll. A lakókat hatóságilag kiköltöztették. A közelben lévő főgimnázium épülete is veszélyben van. A diákokat hazaküldték. A tűzoltókat katonaság támogatja *Frigyes* főherceg jelenlétében.

— A motoros vasut. A *békéscsaba* vészti motoros-vasutnak, melyről már többször tettünk említést, május első napjaiban tartják meg az engedélyezési tárgyalását, s ezután nyomban hozzá fognak az építéshez. Az *Alföldi első gazdasági vasut* már eleve is megtette az összes intézkedéseket arra nézve, hogy az engedély megnyerése után a tervezett keskenyvágányu vasut a leggyorsabban felépíthető legyen. A 740 ezer koronát kitevő költségvetéssel szemben 726 ezer korona építési tőke van aláírva, s még 20 ezer korona jegyzése van kilátásba helyezve, pénzbeli akadály tehát nincs az építkezésnek. Ehhez képest már megrendelték a motorokat, sineket, talpfákat stb. A sineket 609 kg. súlyban a *Roesseman* és *Kühnemann* cég szállítja, a váltókat az *Ornstein* és *Koppel* cég. A talpfákat *Brosseders*-ről szerezte be a részvénytársaság. A motorkocsikat a *Ganz*-gyár állítja elő. Négy motoros kocsival kezdik meg az üzemet, mindenik kocsiban 24 ülés lesz. 17 harmadosztályu és 7 első osztályu. Hat személyné szállító waggon is álland rendelkezésre, a

személy szállításra, melyeket az aradi waggonygyár készít, szintugy a 120 darab nyitott és hat drb. teherkocsit. A négy motor kocsi mellett még egy gőzmozdony is fogja lebonyolítani a forgalmat. Csabáról három vonat fog naponta Vésztőre közlekedni és ugyanennyi vissza. Békés és Csaba között tíz menet lesz naponta: öt oda, öt vissza. Csabán a városban külön motorkocsi fogja a személyi közúti forgalmat lebonyolítani, mely 12—12 menetet teljesít naponta a közraktártól a község széléig és onnan vissza a közraktárig. A vonatok a külső szakaszokon 25. km. sebességgel, a községekben 12 km. sebességgel fognak haladni.

— **Házvétel.** A Deák Ferencz-utcai Vasszálló melletti Gábry-féle nagy földszintes ház a mai napon gazdát cserélt. Az épületet 44,000 koronáért Sebessy Ferenc helybeli asztalos vásárolta meg.

Gyakornoki kinevezés. Az aradi magy. kir. pénzügyigazgatóság Gál Zsigmond aradi lakost a *pankotai* kir. adóhivatalhoz segélydíjas gyakornokká nevezte ki.

— **A tótkomlósiak vasutja.** Tótkomlós község képviselőtestületének egyik régebbi ülésén Gajdacs Pál lelkész azt indítványozta: kériék fel az arad-csanádi vasutak igazgatóságát, hogy Géza megállóhelytől építse ki Tótkomlósig az alföldi első gazdasági vasutat. Az igazgatóság tudatta a községgel, hogy az építés a hat és félkilométer hosszú ponalon, 85 ezer koronába kerül. A személyszállítás Csabáig és vissza egy korona, a teherszállítás díja pedig métermázsánként 16 fillér lenne. A vasut végpontja a tótkomlósi piactér volna. A község elvben elfogadta az ajánlatot s ahogy a körülmények mutatják, az építés lehetővé válik.

— **Üngyikosság Világoson.** Amán Szida világi lakosnő folyó hó 27-ére virradó éjjel a szobájában levő gerendára felakasztotta magát. Este még a legjobb hangulatban beszélgetett Csányi Mihály lakásadójával és avval tért nyugvóra, hogy a husvéti ünnepeket nem fogja itthon tölteni. Az üngyikosságnak oka ismeretlen.

— **Munkások gyűlése.** A magyarországi munkások rokkant és nyugdíjgyesülete tegnap délután tartotta az évi közgyűlést. Te deschi Viktor védnök elnöklete alatt. A megnyitásban az elnök örvendetesen említette meg, hogy az egyesület aradi fiókjában, a tagok száma elérte a 300-at s hogy az aradi fiók már jövő évben megkezdi a segélyadást, mert elérte fennállásának 10-ik évét. A gyűlés folyamán tisztujítás is volt, amelyen elnöknek ismét Wallfisch Károly eddigi elnököt választották meg.

— **Athelyezett állatorvos.** A földmivelési miniszter Bérczy Antal ternovai m. kir. járási állatorvost saját kérelmére, hasonló minőségben Elekre helyezte át.

— **Eltűnt váltók.** A marosvásárhelyi rendőrség értesítette az aradi főkapitányságot, hogy Fischer Gyula és fiai ottani cégnek öt darab váltója eddig nem tudni hogyan, eltűnt. Az eltűnt váltók a következők: 1 drb. 1140 koronáról szól, Fischer Hermann és Rosenblum Pál irással ellátva, aljára ceruzával „agrár” szócseka van írva; 1 drb. 975 koronáról szól, Rosenblum Pál, Fischer Hermann aláírás, ceruzával alul „Erdélyi bank Kolozsvár” megjegyzés; 1 drb. 1600 korona értékű, belül Rosenblum Pál, Fischer Gyula és fiai, hátul Fischer Hermann aláírás, ceruzával alul Adler megjegyzés, 1 drb. 670 koronáról szól, Rosenblum Pál és Fischer Hermann aláírásal, Bucher megjegyzéssel és 1 drb. 1200 koronáról szól, Fischer Herman és Rosenblum Pál írta alá, ceruzával az alján „Hitelbank Kolozsvár” megjegyzés.

— **Tanítójelöltek tanulmányutja.** Az aradi áll. tanítóképző intézet negyedéves növendékei Pál Miklós gazdaságtan-szaktanár vezetése mellett tanulmány-kiránduláson voltak B.-Szt.-Tamáson, ahol Verzár Márton ur mintagazdaságát tekintették meg. Növendékeink gazdasági ismereteit a tanulmányut tetemesen gyarapította. Fogadja Verzár Márton ur, a szíves, vendégszerető jóindulatért ezuton is a magunk és

növendékeink nevében hálás köszönetünket. *Az igazgatóság.*

— **A tanyai kapitány a pápa előtt.** Szegedváros egyik tanyai kapitánya, Pap István, Rómában járt azzal a zarándoklattal, mely Budapestről indult el. Pap szerdán délebe érkezett haza a pápa világszép székvárosából a csöndes kis tanyai hajlékba, ahol esténként most elmondja a szomszédoknak, hogy miket látott. Ma bement a városba és a székhelyben is megfordult.

— Látta-e a papát, Pap uram? — kérdezték tőle.

— Láttam-e! Akárcsak magát, olyan jól láttam. Nagyon öreg, de éppen olyan kedves. Ugy mosolyog, mint a képeken. Mikor mögjelent előttünk, eljénőztük. Erre csak mosolygott, de nagyon kedvesen mosolygott. Aztán énekeltük: Tartsd meg Isten szent atyánkat. Akkor a pápa latinul megáldott bennünket. Sokáig beszélt. Az egész embőrön látszott, hogy erőlteti a szót, de azért csak beszélt, mink pedig sirtunk körülötte, mint a gyerekek, jól lehet egy szót se értőtünk, minthogy mondom, latinul beszélt. Majd előgyűtt egy ur: Zichy gróf, amög magyarul szépen visszadott minden szót a pápa szájából. Csak akkor értettük mög, milyen gyönyörűen beszélt.

Pap uramtól még azt kérdezték, mi tetszett neki legjobban a hosszú uton. Pap István elgondolkozott, majd nagyon komolyan felelte:

— Mind ön De a legjobban mégis az tetszett, hogy mire hazagyöttem, mindenkit jó egészségben leltem.

— **Eltűnt gyermek.** Krausz József pécsi illetőségű 13 éves II. osztályu realiskolai tanuló, 1901. évi december hó 23-án Pécsről szülői házából nyomtalanul eltűnt. Aki a gyermek hollétéről tudomással bír, vagy nyomra vezet, 100 korona jutalomban részesül. Személyleírása a következő: termete alacsony, arca kerek, haja szőke, szeme kék, néha gyuladósos. Különös jele: félénk természetű. Eltávozásakor hosszú kék kockás bélással ellátott télikabát, kék öltözet, barna harisnya és csizma volt rajta. Ertesítést kér: Rendőrfőkapitányság Pécsen.

— **Melyik a kedvelt cipőforrása Aradnak?** Erre határozott feleletünk: Porter Vilmos Nagy-Aruháza, a Szabadságtéren. Ott találunk kézigyártmányu cipőt a legnagyobb választékban. Férfiak, hölgyek és gyermekek számára. Porter cipője könnyű, elegáns és formáját megtartja. Ami pedig az árakat illeti, jól tudja egész Arad és a környék, hogy legolcsóbban és legnagyobb választékban Porternél lehet vásárolni. Azonfelül még egy váratlan kedvezményben is részesül a vevő: 10 forintos vásárlásnál teljesen ingyen kap egy életnagyságu fényképet. Látni való, hogy ez tényleg egy nagy aruház, komoly alappal, komoly szervezéssel. Mindig friss áru, nagy választék, meglepő árak.

— **T. üzletfeleink szíves tudomására** hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Általános ismeretes, hogy a Fiumei kávébehozatali társaság** Fiume, a létező legjobb és legfinomabb kávéfajtákat becsajítja forgalomba, miért meg a legelőkelőbb családok is innen fedezik kávészükségletüket. — 5 kg. New Cuba kávé 15, 5 kg. hirneves Scerabaja keverék 19.16 korona elvámolva és bérmentve. Kerje minden háziasszony a legujabban megjelent „Kávé” árlapot.

Egy báró kalandjai.

(Eltűllött mágnás.)

Arad, április 28.

A magyar és osztrák fővárosban egyformán ismeretesek a szereplői annak a bonyolult és sok tekintetben tragikus történetnek, melyet itt elmondunk. — A história legszomorubb alakja egy régi báró-családból való mágnás, aki eltűllött s bünbe esett, még mielőtt a férfikort elérte volna. Már jóformán gyermeksége óta egyre több törvénybe ütköző dolgot cselekedett. Legutóbb tönkretette egy gazdag, hajdan jó

nevű kereskedő életét. Előbb megfosztotta a vagyonától, aztán pedig szép ifju nejétől.

Az arisztokrata — neve báró D. R. — megszökött Budapestről, amire természetesen alapos okai voltak. Báró D. R. családjának elszegényedett ágából származott; már az apja, aki alezredes volt az osztrák hadseregben s onnan kilépve a Garibaldi pirosingesei között harcolt, eladósodott ember volt. A familia néhány gazdagabb tagjával pörösködtek, de ezzel kevés anyagi sikert értek el. A fiatal D. báró annak idején, mint gyalogezredbeli hadnagy, kapott ugyan tizezer koronányi végkielégítést, de ennek az összegnek Kolozsvárott egy év alatt a nyakára hágott. Huszonháromeves korában le kellett köszönnie rangjáról. Uzsorások két váltót irattak ekkor alá a fiatal emberrel, akinek révén egy sokat szereplő erdélyi képviselő is bele volt keverve a dologba. Ezután megnősült, csak azért, hogy megélhetését biztosítsa. Egy fűszerkereskedő huszéves leányát vette el. Néhány évvel ezelőtt Jász-Nagykun-Szolnokmegye egyik mezővárosába kerültek, ahol báró D. R. szatócsboltot nyitott. Rövid idő mulva annyira szorongatni kezdték a hitelezői, hogy csödbe jutott. Hamis bukás miatt vizsgálat folyt ellene, de ebből a csávából ki tudott menekülni.

Sok hányódás-vetődés után Budapestre költözött a báró feleségével és gyermekeivel. Itt ismeretséget kötött egy mágnással: Keglevich Róbert gróffal. Az utóbbi is szegény, emellett szerencsétlen ember volt. Egy munkásleányt vett törvényes feleségül, akitől több gyermeke született, s ezért a családja kitagadta.

Nyolc-tíz évvel ezelőtt történt, hogy Kürti Manó budapesti gyáros a gróf Keglevich István-féle promontori konyakgyár mintájára egy új vállalatot akart alapítani hasonló mágnáscégér alatt. Ugyanőkök összehozták gróf Keglevich Róberttel, akit Kürti örömmel fogadott. Alkalmazta konyakgyárában öt forintnyi napi-díjjal dijnoki színekurában.

Báró D. R. megirigyelte a gróf szerencsét s igyekezett öt kiturni állásából. El is bocsátották Keglevicheit, miután megfelelő végkielégítést adtak neki, de a báró még sem érte el a célját. A gróf tavaly fehérmű-tisztítóintézetet nyitott Ujpesten. Báró D. R. azonban ezt a vállalkozást is segítette a tönk szélére juttatni; a legszolidabb módszere a sűrű kölcsönkérés volt. Gróf Keglevich Róbert aztán egyszerre eltűnt — tetemes adósságok hátrahagyásával.

Megszökött báró D. R. is, de csakhamar fölbukkant a fővárosban. Ügynökösködni kezdett s ebben a minőségében sokan ismerték, különösen a börtönből járó emberek közül. A szélhámos mágnásnak új áldozata akadt Budie Ferenc bécsi kereskedő személyében.

A Budie egyik rokonának Budie Edének *Maison Blanc* néven Bécsben nagy áruháza volt, Budapesten is nyitott egy fényes divat-áru-boltot, de ebbe nemsokára belebukott s a múlt november 9-én megszökött. Eppen a mai napra volt árverés kitűzve Budie Edének az Andrássy-uti lakásán levő értékes berendezésre. A fiatalabb Budie közben szintén lejött a császárvárosból azzal, hogy itt babagyárat és üzletet csinál. Balsorsa összehozta a vigécbárával s ez okozta a vesztét. Azt hitte, hogy nagy vagyont szerez annak az ajánlatnak a révén, melylyel báró D. R. nevét kínálta a vállalata cégévéül. Szívesen fogadta az ajánkozást, mert örökre itt akart megtelepedni. Budie ugyanis magyar nőt vett feleségül, egy színésznőt, ki egy budapesti énekesszínház tagja volt; de aztán hirtelen eltűnt a kulisszák világából, mert férjhez ment.

A báró kezdettől fogva rutul visszaélt a gyanutlan házaspár bizalmával. A tömérdek pumpolásról nem is szólva, két váltót hamisított Budie Ferenc nevére. *Hatvanezer koronáról* szoltak ezek a váltók, melyeket báró D. R. ügyesen értékesített Bécsben.

Mikor a károsultak kiakarták fizettetni a váltókat, rájöttek a gazságra. S ekkor kiderült, hogy az egyik aláíró maga a Budie felesége. Az asszony ezt bevallotta. Elmondta, hogy a báró egy napon beállított a lakásukba, mikor a férj nem volt odahaza s kérte őt írja nevét a kitöltetlen lapra, mert Budjet nem várhatja meg, az ügy sürgős s üzleti összekötetésüknél fogva megteheti azt.

Budie Ferenc föltette magában, hogy alaposan elbánik a b róval. Tegnapelőtt az utcán, az Aréna-uton összetalálkozott vele. Botrányos jelenet játszódott le a két férfi között. A báró mindenképpen el akart menekülni, de Budie elébe állott és megragadta a kabátjánál fogva. A báró botjával a Budie fejére ütött, mire ez kést rántott elő s ellensége testébe akarta döfni. Egy szemtanu állítása szerint a kés a neg is sebezte a bárót. Az utóbbi újabb ütésekért mért a kereskedő fejére, úgy hogy az eszméletlenül összeesett s csak később tért magához amikor a szélhámós mágnás már elmenekült. Allítólag Bécsbe utazott, de valószínű, hogy már meszebb jár.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Főtárgyalás Birnstingl ügyében. *Birnstingl* Izidor bűnügyében az aradi kir. törvényszék büntető tanácsa május 2-ikára tűzte ki a főtárgyalást. Őt rendbeli sikkasztási bűnüggyel kell a fogva levő ügynököknek a törvényszék előtt beszámolnia. A főtárgyalásra beidézettek a károsok, és a különböző ügyekről tudomásul bíró tanuk. A tárgyalás előre láthatólag az első napon nem lesz befejezhető.

§ Egy százados uzsorapanasza. Pillanatnyi pénzzavarában *Plötzer* Rudolf báró budapesti közös hadseregbeli százados megbizta *Drölich* Samu ismert nevű pénzágenst, hogy szerezzen neki váltóra pénzt. Az ügynök elvezette a századosot *Ehrenthal* Sámuelhez, aki kijelentette, hogy pénze ugyan nincsen, de van egy hintója, melyet hajlandó váltóra eladni. A megszorult ember ezt az ajánlatot is elfogadta s a rozoga hintót 1800 koronáért megvette. *Drölich* vállalkozott rá, hogy a hintót nyomban készpénzért eladja. Ei is adta, még pedig magának *Ehrenthal*nak 260 koronáért, amelyből az ügynök 60 koronát megtartott magának, 200 koronát pedig azzal a kijelentéssel adott át a századosnak, hogy ezen összegért bármikor beválthatja a váltót. *Ehrenthal* azonban tovább forgatta a váltót *Nagy Zsigmondra*, aki azután dr. *Flesch* Salamon ügyvédje által bepöröltette az 1800 koronás váltót. A megkárosított százados a büntetőtörvényszék előtt keresett oltalmat s ez a kir. ügyészség vádjára vád alá helyezte *Drölich* Samut, *Ehrenthal* Sámuel és *Nagy Zsigmond*ot uzsora és zsarolás vétségeért. Mára volt kitűzve ezen ügyben a főtárgyalás a büntetőtörvényszéken *Bakonyi* bíró elnöklése alatt. A tárgyalás azonban — mint lapunknak távirják — nem volt megtartható, mert a panaszos báró jogi képviselője, dr. *Török Sándor* bejelentette, hogy ügyfele jelenleg külföldön időzik s a tárgyaláson ma meg nem jelenhetett. Dr. *Daróczy* kir. ügyész indítványára a törvényszék a mai tárgyalást elnapolta.

§ Elhalasztott petíció tárgyalás. A kuria tudvalevőleg elrendelte a vizsgálatot az *Enyedy* Lukács tápéi mandátuma ellen beadott petíció dolgában. Mára volt kitűzve a kérvény folytatóság tárgyalása, de minthogy az ügy előadója: *Zachár* Emil kuriai bíró hirtelen megbetegedett, a kuria kénytelen volt a tárgyalást elnapolni, s a kérvény folytatóság tárgyalását e hó 7-ikére tűzte ki.

NAPIREND.

Április 29. Kedd. Róm. kath. naptár: Péter vértanú. — Protestáns naptár: Szibilla. — Izraelita naptár: Ach. sch. Passah. — Görög-keleti naptár (április 13.): Husvét kedd. — A nap két 4 óra 31 perckor, nyugszik 6 óra 52 perckor — A hold két délelőtt, nyugszik 9 óra 21 perckor. **Költésy-könyvtár.** Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepeken zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony. szeles, hűvös, éjjeli fagy, elvételve csapadék.

Április 29. Az aradi tornaegyesület választmányi ülése déli 12 órakor (Lyceumi tornacsarnok.)

A Mittelman-féle szeszgyár telepén

lévő Szirmai és Neubauer-cég tulajdonát képező **tégla és faanyagok**, továbbá a még le nem bontott **moslák szárító épület összes anyagai**, melyek vevő által bontandók le, eladók.

Értesítés nyerhető **Szirmai Antal** irodájában Zrinyi-utca 4c.

Telefon-szám: 368.

752

Van szerencsem a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy **Aradon, Templom- és Kazinczy-utcák sarkán**

villamos csengő,

telefon és villámhárító felszerelési műhelyt

nyitottam, hol minden e szakba vágó munkákat, ugyszintén

orvosi villanygépek és telepek

javitását, légszesz és villamos csillárok átalakítását pontos kiszolgálás és olcsó árak mellett elfogadom.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel:

Diamant Ferenc,
villamos műszerész, vizsgázott
elektrikus.

645

Egyszersmind bátorkodom becses figyelmét föl hívni, hogy

Diamant Miksa bádogos műhely

részére, itt mindennemű rendelések elfogadhatnak.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Semper. A cikknek minden szava igaz, de félni lehet, hogy épen annak teszünk vele szolgálatot, akit támogatni nem akarunk sem ön, sem mi.

Allami támogatás. Sajnálattunkra ezt a cikket nem közölhetjük.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, április 28.

Magyar aranyárjádék 4%	120.—
Magyar koronárjádék 4%	97.70
Magyar arany 4 $\frac{1}{2}$ %	120.—
Magyar ezüst 4 $\frac{1}{2}$ %	100.60
Magyar keleti vasut	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar italmegváltási kötvény	100.65
Horvát szlavin földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyeregménysorsjegy kölcsön	204.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	163.25
Osztrák papírjárjádék	101.50
Osztrák járjádék ezüst	101.50
Osztrák járjádék arany	120.50
Koronárjádék	99.40
1860-iki államsorsjegyek	153.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1605.—
Magyar hitelbankrészvény	689.50
Osztrák hitelbankrészvény	672.—
Osztrák-magyar államvasut	663.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.05
Német birodalmi marka	117.20
London	240.20
Paris	95.30

Budapesti áru- és értéktőzsdé.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 28.

Déltőzsdé. Buzakinál mérsékelt, vételkedv mérsékelt. Kedvező irányzat mellett 16,000 métermázsa került forgalomba, szilárdan tartott árákon. Egyéb gabonanevek változatlanok. Időjárás hideg.

Zárulat 12 órakor:

Buza áprilisra	8.91— 8.92
Buza májusra	8.91— 8.92
Buza októberre	7.93— 7.94
Rozs áprilisra	—
Rozs májusra	—
Rozs októberre	6.65— 6.66
Zab áprilisra	—
Zab májusra	—
Zab októberre	5.85— 5.86
Tengeri májusra	4.84— 4.85
Tengeri júliusra	5.01— 5.02
Repce augusztusra	11.90— 12.—

Zárulat 5 órakor:

Buza áprilisra	8.89— 8.90
Buza májusra	8.89— 8.90
Buza októberre	7.91— 7.92
Rozs áprilisra	—
Rozs májusra	—
Rozs októberre	6.65— 6.66
Zab áprilisra	—
Zab májusra	—
Zab októberre	5.85— 5.86
Tengeri májusra	4.82— 4.83
Tengeri júliusra	4.99— 5.—
Repce augusztusra	12.05— 12.10

Zárulat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	672.25	korona
Magyar hitelrészvény	689.50	
Leszámitolóbank részvény	439.75	
Rima-Murányi vasmű részvény	508.50	
Osztrák-magyar államvasuti részvény	662.25	
Közúti vasut	622.—	
Városi villamos vasut részvény	314.—	

REGÉNY-CSARNOK.

A fehér hattyú.

Regény három kötetben.

Írta: **Catulle Mendés.**

[33]

(Folytatás.)

II.

A nonnenburgi királyi palota egyik szárnyában van egy rejtkehely, hová a királyon és egy-két kedvelt apródján kívül senkinek sem szabad belépnie. Ez a rejték még azok előtt is ismeretlen, a kik egész nap a palota körül vagy benn őgyelegnek, mintha csak más világ-részben volna.

Olyan ez a hely a mozgó város közepette, mint a tündérkert, vagy egy varázssziget, és ez a félreeső éden, a mellett, hogy mindenki gyönyörűnek sejtí, ismeretlenségénél fogva egyszersmind az irtozatos eszméjét is kelti fel a kíváncsiban, mint a magas falaktól övezett kert, mely talán temető is lehet. A tudás vágya csaknem fél a kielégítettség vágyától. Mégis mindenki odamegy, felkapaszkodik a falra, leskelődik, vagy lábujjhegyre emelkedve, igyekszik az ablakon tekintetével áthatolni. Hasztalan minden iparkodás. Eppen mint a Kék lovag meséjében, a ki kíváncsi volt tudni, mivel tölti Merlín idejét a Hivane barlangban, azt kapja feleletül. „A kíváncsiság kérdez, de a titok utasítást ad a csendnek, hogy válaszoljon helyette.”

Ebbe a rejtett édenbe jött Frigyes király, midőn elhagyta hegyeket. Miután láthatatlan kezek leszédtek róla a prémes öltönyt és más-sal cserélték fel, a félhomályban lassan elhárítá maga elől a szomorú fű lombjait, melyek a selyem suhogásával hajoltak megetté ismét össze, akkor hirtelen aranyfény övezte körül minden oldalról.

— Üdv neked, Parciál király!

— Áldás reád, hős Siegfried!

— Dicsőség koszoruzzon, Thesens!

— Legyőzted a megpróbáltatásokat és megszerzed Jézus vérenek kelyhét?

— Uda értetted ajkaidat a sárkányhoz, hogy megértse az erdők madarainak beszédjét?

— Legyőzted a kegyetlen Amazonokat, kik oroszlanfejeket viselnek a pajzsaikon?

— Leromboltad Kimdry arany épületét?

— Nem remegtél, midőn Walkyrie megjelent lányok között a hegy csúcán?

— Meg merted csókolni a kegyetlen Hippolyta keblét!

— Üdvözlőgy Szent-Graal győzője!

— Hozott isten, szörnyeteg vadász!

Kik csevegtek így? A madarak. A baráz-dabillegető volt az, mely visszaemlékezve, hogy egykor a Kalvári fán énekelt, híreket kérde-zett a szent kehelyről Parcival királytól; a ve-reshegy kívánt szerencsét a sárkány legyező-jének és a galam üdvözölte turbékolva a fia-tal athénit.

A magasból világos, tiszta, mint a csendes tó tükre, kék ég mosolygott alá, melyen csak néha uszott egy-egy felhőcske, és a déli nap sugározta be a fákat. Virágillat emelkedett fel a gyepel búján benőtt talajról, hol a szellő a tyukhur apró csillagainál, a gyöngyvirág ha-rangocskáival felváltva játszadozott a sütkérező zöld gyíkokkal és fürgé szöcskéikkel, melyek virágról-virágra ugráltak. Különös idegen fajú fák bölintgattak terebélyes koronáikkal, sma-ragd levelükkel csókolgatván a pázsitot, udább parányi forrás futott gyémánt habjaival, a ter-mészertes szőnyegen. Néha hirtelen levél-suho-gás hallatszott; mintha egy gazella futott volna át észrevétlenül a bokrok között, vagy mintha egy megriasztott fürdő nympa menekült volna a család közzé.

Az erdő közepén, mialatt a madarak csi-cserogtek körülötte, állott Frigyes hosszú fes-tői lepelbe burkolva, melyet ezüstös öv tartott derekán össze s hatyu szárnyas sisak díszíté fejét, mint valamely mesebeli tündér királyi, kit, hazaérkezvén birodalmába, az egész termé-szet örömmel üdvözöl.

Lassan indult meg egy feldől fatörzs felé, melyre erdei vadak öreai voltak kiterítve és erre feküdt le, maga mellé tevén szárnyas si-sakját.

Mint egy mithosbeli fiatal Isten, álmodozott itt, mozdulatlanul szemlélvén a levelek ingado-zását és a keresztül törő napsugarakat, midőn az ágak között hirtelen nesz üt meg füleit.

Károly jelent meg, fiatal farkasfejjel díszít-tett főveggel, melynek szemei még most is ra-gyogtak, mintha élt volna, bőrökbe öltözve, mint a királyfihoz illő mesebeli apród.

— Felség, az anyakirálynő közeledik.

A király remegett, mintha álomból zavar-ták volna fel hirtelen.

— Ah! mondá meglepetve, és nem tagadta meg az idejvetelt?

— A királynő habozott eleinte; azután azt mormolta: „Mindegy.”

— Várom őt. Egyedül fogsz bennünket hagyni.

Károly visszavonult, felemelvén ismét a füz-galyait, melyek lassan hajoltak ismét össze egy magas termetű, halvány nő mögött.

E nő II. Frigyes anyja volt; a porosz mi-niszterelnök egy izben azt mondta róla:

— „Ha Thekla királynő férfi volna, ez a férfi két év múlva német császár lenne.”

Maga körül első megjelenésre tiszteletet, csaknem félelmet gerjesztett. II. József halála óta királyi férjét és talán nagyon sok reményt gyászolt és vagy magányosan élt a hegyek kö-zött egy kastélyban, hova gyakran vonultak egy-házi körmenetek, vagy pedig az apácák között a zárdában tartózkodott, mely tornyaival, falai-val középkori erősséghez hasonlított a mély völgyben. Miről elmélkedett itt Thekla királynő távol a világ zajától? senki sem tudta volna megmondani. De annyi bizonyos, hogy Európa valamennyi souverainjének tanácsában nyugta-lankodtak e miatt a magányosan élő nő gondolatai miatt. És soba sem is nagyta el e két helyet a nélkül, hogy ugyan akkor valamely ő általa kétségkívül előre látott fontos politikai vagy vallási esemény ne történt volna.

Ötven éves volt. Sovány, csontos, viasz-sárga bőrrrel fedett, redő nélküli homlokkal, melyet részben szürkülő fürtök takartak el, tiszta, szigorú acélszürke szemekkel, hosszú állal és halvány ajkakkal, melyek még beszéd közben sem látszottak soha felnyitni. Igénytelen sötét színű öltözék fedte tagjait közönséges kelméből, mely nagy ráncokat képezett testén, úgy hogy fejedelmi megjelenésénél fogva inkább oly szolgánéhoz hasonlított, kinek engedelmese-kednek.

(Folytatása következik.)

FELHIVÁS

Nesnera Aladár igazgató-tanár és Tedeschi Vik-tor városi képviselő urakhoz.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara f. hó 24 én az Arad és Uj Arad között építendő vashid ügyében tartott ülésén hangoztatott azon állítását, mintha az uj aradi rom. kath. népis-kolák magyarosodás érdekében Aradvárosra szorulódnának és hogy iskoláinkban a növendé-kek a magyar írás és olvasásnál többet nem tanulnának, mint alaptalan vádat vissza kell utasítanunk. Tisztelettel felkérjük mindkét urat, fáradjanak át iskoláinkba, hogy meggyőződést szerezzenek, mennyire haladtunk már a ma-gyarosodás terén saját kezdeményezésünkben, hazafias buzgalomunkkal. Ezen alkalommal egy-szersmind bebizonyítjuk kétséget kizáróan azt is, hogy iskoláinkban magyar a tannyelv, bárha a nép anyanyelvét, a németet is tanítjuk, de annyiban, hogy ebben aztán igazán csak irni-olvasni tanulnak.

Uj-Arad, 1902. április 28-án.

A taneztület nevében:

Krause Brunó s. k. **Prinz Fidél s. k.**
taneztületi jegyző. igazgató-tanító.

Értesítés.

Felettes Igazgatóságom saját kérel-memre a vonalra való kihelyezésem kegye-sen engedélyezte.

Aradról való távozásom alkalmával mindazon rokon, ösmerős és jóbarátaim-nak, akikhez személyesen el nem meh-ettem, azoknak ez uton óhajtom elbucszá-somnak kifejezését adni.

Arad, 1902. április 27.

Lővey Lajosné **Lővey Lajos,**
szül. Papp Róza. rakt. felv.

Telefon 322.

Első rendű hasított

Tölgy

szőlőkarók

6 és 7 láb hosszúságban kaphatók a legjutányosabb árban a ter-novai állomáson.

Klein B. Vilmos

Arad Petőfi-utca 1. sz.

A karók kocsi-val is elvihetők a tauczi országút melletti rak-tárból.

Borszivattyúk

3 évi jótállással.

Bortömlők

gyári árakon

Hönig Frigyes

Arad,

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi fecskendők és kutak.

TELEFON 700

Legnagyobb választék

arany, ezüst és ékszer-tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész 42

ARAD, TEMPLON-UTCZA

Minorita-palota.

Zálogcédulák,

arany és ezüsttárgyak készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban megvétetnek, vagy be-cseréltetnek.

153—1902. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíró-ság 1901. évi Sp. IV. 1176. számú végzése következtében Lázár György ügy-véd által képviselt, Braun és Schuch cég javára, Zorád János ellen 120 kor. 24 fill. s jár. erejéig 1902. évi márczius hó 7-én foganatosított ki-elégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1020 koronára becsült követ-kező ingóságok, u. m.: szoba bu-torneműek nyilvános árverésen el-adatnak.

Mely árverésnek a világsi kir. járásbíró-ság 1902. évi V. 11/2. számú végzése folytán 120 kor. 24 fill. tőkekövetelés, ennek 1901. évi január hó 1. napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 49 ko-ronában bíróság már megállapított költségek erejéig Galsán, végre-hajtást szenvedett lakásán leendő eszközökre 1902. évi április hó 29. napjának délutáni 1/3 órája ha-táridőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegy-zéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében kész-pénzfizetés mellett, a legtöbbet igé-rőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül-foglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik. Kelt Világoson, 1902. évi április hó 14. napján.

Najmányi Béla,
kir. bir. végrehajtó.

809

Ő csász. és Apost. kir. Fenségének legfelső elhatározása folytán.

A katonai jótékony célokra szánt

XXII-ik cs. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák örökös tartományokban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 17.822 nyereményt tartalmaz készpénzben 442.850 ko-rona összegben.

A főnyeremény.

200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedék kezekedik.

A huzás visszavonhatlanul 1902. évi június 12-én fog megtartatni.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zollamtsstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözs-dékben, adó-, posta-, távirada- és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kap-hatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A cs. kir. lottójövedéki igazgatóság.

államsorsjáték osztálya.

1946

Kereskedők figyelmébe!

Román nemzeti

kötőszövetek

valódi

gyapjuszövetből és pamutczérnából

sima és olajnyomatu virágokkal.

! Kiváló ujdonság!

Mechanikus szövő- és festőde

Német-Bogsán.

Minták bérmentve. 780

Képviselők kerestetnek.

Költözködők figyelmébe!

Teljesen ingyen és teljes jótállás mellett

elfogadok

lakások féregmentessé tételét

mindenkitől,

ki lakását általam festeti.

Tisztelettel

693

BRAUNSAMU

szobafestő és mázó

Arad, Szabadság-tér 10. sz.



Magyar kir. államvasutak igazgatósága

52783—1902. F. IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok,

ruha- és fehéreneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni:

állomáson	1. évi április hó
Debreczen	30-án d. u. 2 óra

Budapest, 1902. április havában.

Az igazgatóság.



10290—1902. szám.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Haszonbérbe adatni fognak az alant elősorolt kincstári bértárgyak, jelesül:

Dentán a m. kir. kincstári ispánság hivatalos helyiségében 1902. évi május hó 20-án d. e. 9 órakor. Opaticzai erdőirtási föld $32^{96}/1600$ hold 1902. évi október hó 1-től 1905. évi szeptember hó 30-ig évi 1241 kor. 42 fillér. Opaticzai erdőirtási föld $29^{1044}/1600$ hold 1902. évi október hó 1-től 1905. évi szeptember hó 30-ig évi 1187 kor. 20 fillér kikiáltási árral.

Temes-Rékáson a m. kir. kincstári ispánság hiv. helyiségében 1902. évi május hó 22-én d. e. 9 órakor. Hisziási viszsacserélt telepföldek $201^{621}/1600$ hold 1902. évi október hó 1-től 1903. évi szeptember hó 30-ig évi 3135 kor. Sziklasi Válea Gruin $93^{359}/1600$ hold 1902. évi október hó 1-től 1904. évi szeptember hó 30-ig évi 1381 kor. 57 fillér kikiáltási árral.

Lugoson a m. kir. kincstári ispánság hiv. helyiségében 1902. évi május hó 23-án d. e. 9 órakor. Szilhai erdőirtás 11., 23., 24., 25. és 26. tag $187^{320}/1600$ hold 1902. október hó 1-től 1903. évi szeptember hó 30-ig évi 1875 kor. Szilhai erdőirtás 12., 13. tag e. d. g. osztág 92 hold 1902. évi október hó 1-től 1903. évi szeptember hó 30-ig évi 1222 korona kikiáltási árral.

Pancsován a m. kir. kincst. ispánság hiv. helyiségében 1902. évi május hó 27-én d. e. 9 órakor. Borsza Gizellahaimi IV. öblözet réti föld $1172^{741}/1600$ hold 1902. évi október hó 1-től 1908. szeptember hó 30-ig évi 1881 kor. Borsza Gizellahaimi előtér és réti föld $137^{1092}/1600$ hold 1902. évi október hó 1-től 1908. évi szeptember hó 30-ig évi 1078 kor. Beresztócz-Ponyavicza előtér $177^{1520}/1600$ hold 1902. évi október hó 1-től 1908. évi szeptember hó 30-ig évi 1745 kor. 97 fillér. Homolicz Ponyavicza előtér $119^{329}/1600$ hold 1902. évi október hó 1-től 1908. évi szeptember hó 30-ig évi 1960 kor. Lajosfalva IV. öblözet előtér és zátony $264^{1160}/1600$ hold 1902. évi október hó 1-től 1908. évi szeptember hó 30-ig évi 2000 korona. Szeferkerini dominális földek $759^{233}/1600$ hold 1902. évi október hó 1-től 1903. szeptember hó 30-ig évi 1000 korona. Borsza Szeferkerini 8. számú halászati jog 1903. évi január hó 1-től 1908. december hó 31-ig évi 1200 korona. Oppova 29. Vizellai 10-ik sz. halászati jog 1903. évi január hó 1-től 1908. december hó 31-ig évi 4010 korona kikiáltási árral.

Kulán a m. kir. kincst. ispánság hiv. helyiségében 1902. évi június hó 3-án d. e. 9 órakor. Kereszturi föld $255^{1198}/1600$ hold 1902. évi október hó 1-től 1905. évi szeptember hó 30-ig évi 8107 kor. Kernyajai alsó pusztá kulai föld $166^{169}/1600$ hold 1902. évi október hó 1-től 1908. évi szeptember hó 30-ig évi 7550 kor. 31 fillér kikiáltási árral.

Az itt felsorolt bértárgyakon kívül a fennebb nevezett kir. kincstári ispánságoknál az ott kitett napokon, ugyancsak a temesvári kincstári ispánságnál 1902. évi május hó 24-én, valamint a pécskai kir. kincstári ispánságnál 1902. évi május hó 17-én, nemkülönben a nagy-beoskereki m. kir. kincstári ispánságnál 1902. évi május hó 30-án, továbbá a bega-monostori birtokkezelősnél 1902. június hó 7-én és végre a sztancsófalvai birtokkezelősnél 1902. évi május hó 21-én d. e. 9 órakor tartandó árverésen több kisebb földrészletek és uradalmi jogok szinte bérbe adatni fognak, miért is az érdeklők a közigazgatási uton közzétett, valamint az alólirott m. kir. jószágigazgatóságnál, továbbá a fentebb nevezett ispánságoknál betekinthező hirdetésekre utaltatnak. A részletes árverési feltételek a szokott hivatalos órák alatt az ispánságoknál és a birtokkezelőseknél megtekinthetők.

Aradon, 1902. évi április hó 18-án.

Magyar kir. Államjóságigazgatóság.

795

**A konverzió.**

Van szerencsénk ügyfeleinknek és az érdekelteknek szives tudomására hozni, hogy a küszöbön álló konverzióval összefüggő összes műveleteket

költségmentesen

eszközöljük. Kimerítő felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Kicsérelésre kerülnek a következő állampapírok:

$4\frac{1}{2}\%$ -os Magyar regale kártalanítási kötvények,

$4\frac{1}{2}\%$ -os Magyar államvasuti 1889. évi ezüst kölcsön-kötvények,

$4\frac{1}{2}\%$ -os Magyar beruházási kölcsön-kötvények,

$4\frac{1}{2}\%$ -os Magyar államvasuti 1889. arany kölcsön-kötvények,

$4\frac{1}{2}\%$ -os Magyar keleti vasuti 1876. arany államkötvények.

Az itt felsorolt kötvények tulajdonosainak 4%-os magyar korona-járadék vagy a névérték összege készpénzben fog felajánlatni.

Az Aradi Ipar- és Népbank

pénzváltó-üzlete

749

Arad, Fehér Kereszt-épület. Telefon 100. sz.



Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása legalább egy koronára kerül és 20 szö lehet, minden további szó 4 fillérbe, vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A kis hirdetések előre fizetendők.

tesztéseket a kiadóhivatallal; levélni kérdésekhez a válasza való; lyeg melléklendő. Telefon ártásai nem ad a kiadóhivatallal.

VAJDA BENŐ

fogorvos

Arad, Szabadság-tér Színház-épület.

Keszt rágásra teljesen használható

MÚFOGAKAT,

foganként 2 frtért.

Fogak plombirozása feltűnően olcsón, jótállás mellett. 768

Fájdalom nélküli foghuzás 1 forint.

Ar

Andrássy-téren felállított
sátorban

árutorlóadás

folytán kénytelenek vagyunk nagy választéku **divat-, kézmű-, rövidáru, fehérnemű és gyermek-játék szakmába** vágó cikkeinket rendkívüli olcsó árban elárusítani.

Ezen kedvező bevásárlási alkalom felhasználására a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívjuk.

Kilényi C. és Társa

férfi- és női divataruháza

a kék golyóhoz. 702

Az Andrássy-téren felállított sátorban.

Eladó

egy tudományos könyvtár,
egy hármass páncezós tresorral ellátott

Wertheim-Cassa.

Továbbá mindenféle legfinomabb butorok, bronz órák, garnitúrák, ellenzők, függönyök, szőnyegek, stb.

Megtérkinthető Zemplényi Sándor lakásán, Színházépület, d. u. 2 órától kezdve. 817

Ha
ujkerékpárt akar venni,
vagy

kerékpárját

javítani óhajtja, forduljon

Kalmár József

műszerészhez. 589

Arad, Salacz utca 2.

Bérháztulajdonosoknak

és földbirtokosoknak

törlesztéses kölcsönt 42 $\frac{1}{2}$ és 50 évre jutányosan és előnyös feltétel mellett közvetít és értesítést ad

Sárkány,

Budapest, Váci-körút 21.

Telefon 278.

GLÜCK JÓZSEF

szobafestő és mázoló

Arad, József főherceg-ut 7. szám.

Ajánlja magát mindennemű

szobafestő, szobakárpitozási, menyezetek dombormű

diszítési és mázolási munkálatok teljesítésére, továbbá ablakok színes üvegfestési imitálását a legújabb mod-rn kiviteiben, a lehető legjutányosabb árak mellett.

Elvállalom a lakások féreg (poloska) mentessé tételét

teljes jótállás mellett.

A nagyérdemű közönség pontos és gyors kiszolgáltatása céljából készletben raktáron tartok dus választékban papirkárpitot, könnyű súlyu papiröntvényből (Xylogent-Stuck) domboru diszitményeket és üvegfestés utanzatu színes mintákat, a melyek lakásomon minden időben megtérkintheők és megválaszthatók. — A nagyérdemű közönség becses támogatását kéri

646

mély tisztelettel

GLÜCK JÓZSEF.

Scherhag H. és fia
női kézimunka

és

himző anyagok és kellekek

raktáron

Deák Ferencz és Fábrián-utca
sarak épületébe
helyeztetett át.

A konopi erdő eper termése

elárvereztetik

május 4-én d. e. 10 órakor

az erdészlak irodájában Konopon. 812

Kurtic-i-uti, a vasut közelében lévő tégláégetési telepemről

tégla eladó.

Utalvány Iskásomon váltandó:
Kirtle Antal, Flórián-utca 6/b. sz.

Magyar kir. államvasutak igazgatóság.

52704—902. P. IV. szám.

Árverési hirdetmény.

A kézbesíthetetlen és fölös szállítmányok a vasuti tüzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés útján, d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomásokon a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghivatik.

állomáson 1. 6. április hó

Eszék 30-án

Debreczen 30-án

Budapest, 1902. április hóban.

Az igazgatóság.

1890—1902. tkvi. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A pécskai kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Ghebeles Lázárné végrehajthatónak, özv. Apatyán Istvánné és társai alperesek végrehajtást szenvedettek elleni 180 kor. tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében, az aradi kir. törvényszék, a pécskai kir. járásbíróóság területén lévő, az ó-pécska 704. sz. tjkvben A. + 2. sorsz. a. ingatlanra 800 kor. a + 3. sorsz. a. ingatlanra 32 kor. kikiáltási árban, de a + 2. sorsz. a. ingatlanra özv. Rottár Tódorné javára bekebelezett lakási szolgalmi jog, ugy a + 2—3. sorszám alatti ingatlanoknak kisk. Apatyán Mitrut és Apatyán Györgyöt megillető fele részére özv. Apatyánné Rottár Erzsébet javára bekebelezve lévő özvegyi haszonélvezeti szolgalmi jog épségben tartása mellett az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi május hó 30 ik napján délelőtti 9 órakor ezen telekkönyvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 80 koronát és 3 kor. 20 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Pécskán, a kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóságnál 1902. évi április hó 15-ik napján.

Dr. Jakó,

815

kir. albiró.